

Milí Devínčania,

pôsobenie v samospráve je špecifické tým, že pri jej výkone sme viazaní mnohými právnymi predpismi, a preto sa môže javiť, že sa pri vedení obce nemá čo meniť, bez ohľadu na to, kto obec vedie. Som úprimne veľmi rada, že aj napriek tomu, že situácia (najmä tá finančná) nie je v našej mestskej časti vôbec lichotivá, postupne sa veci v Devíne menia. Som presvedčená, že aj drobnými zmenami, ktoré nemajú veľký vplyv na rozpočet, môžeme veci robiť krajšími, funkčnejšími a príjemnejšími.

Obdobie jari sa spája so zobúdzaním prírody, je to obdobie kvitnutia prvých kvetov, spevu vtákov a príjemného jarného vánku vo vzduchu. Práve s jarou sme sa rozhodli priniesť aj nový vizuál nášho občasnika, ktorý držíte v rukách. Okrem zmeny vizualizácie, ktorá v sebe nesie moderný vzhľad a väčšiu prehľadnosť, nám zmena prináša aj väčší rozsah strán Devínčana, až 20 strán. Počnúc týmto číslom Vám budeme prinášať rozšírený obsah tak, aby aj naše obecné noviny v plnom rozsahu prinášali novinky z našej mestskej časti, čo sa v obci udialo a čo sa naopak plánuje do budúcnosti. Verím, že Vám tieto – aj keď drobné zmeny, spríjemnia chvíle, keď budete Devínčanom listovať.

Vo februári sme ukončili rekonštrukciu foyeru Domu kultúry a pri tejto príležitosti sme obnovili tradíciu organizovania Plesu Devínčanov.

Ten dopadol naozaj skvele a do bodky naplnil svoj účel - príjemne strávený večer devínskych dám v krásnych róbach v sprievode ich partnerov, chutného jedla, tanca, úžasnej hudby a trikov kúzelníka. Pevne verím, že Ples Devínčanov už bude každoročným tradičným podujatím. Vo vynovenej knižnici vznikne nový moderný priestor, určený nielen pre čitateľov, ale aj študentov či občanov, ktorí hľadajú kludný priestor študovať. Vznikne nám priestor, kde bude možné uskutočňovať kurzy či prednášky. Keďže kompletná rekonštrukcia je skvelou príležitosťou na revíziu knižného fondu, využili sme ju aj na vytriedenie kníh a spracovanie novej evidencie knižného fondu.

Začiatkom marca sme si uctili pri príležitosti Medzinárodného dňa žien naše Devínčanky, a to pri skvelej ľudovej hudbe a občerstvení. V polovici marca sme si spoločne upratili Devín, pričom nás jedno susedské čistenie Devína čaká ešte v apríli.

V najbližšom období by sme sa chceli zamerať na revitalizáciu verejného priestoru, a to najmä novou výsadbou kvetín či okrasných drevín. Výsadbou takýchto plôch jednak znížime množstvo plôch vyžadujúcich kosenie, zároveň to považujeme za ekologické rozhodnutie. Do takýchto plôch môžeme zakomponovať vodozadržné prvky, hmyzie domčeky či úle. Dôsledne sledujeme aj vyhlásené výzvy pre takéto projekty, aby sme ich vedeli financovať čo najviac. Aj novo nainštalované lavičky na nábřeží sú síce drobnou zmenou, ale tešia sa veľkej obľube.

V prvej časti tohto roka sme sa intenzívne zaoberali aj potrebou rozšírenia intervalu linky 29, kde verím, že mesto schváli naše požiadavky a z grafikonu zmizne tridsať minútový interval. Pravidelne rokujeme s dotknutými orgánmi vo veciach budovania kanalizácie v oblastiach, kde nie je. Snažíme sa hľadať možnosti riešenia mimoriadnych situácií, vyhlásených v našej obci. Veľmi kriticky vnímame zosuv vozovky na Devínskej ceste. Aj keď je to už v katastri Karlovej Vsi, situáciu monitorujeme a upozorňujeme správcu komunikácie na zhoršujúci sa stav. Tém na riešenie, ktorými sa dlhé roky nikto nezaoberal, je stále mnoho. Momentálne prebieha dotazníkový prieskum medzi občanmi pre účely spracovania Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Ide o strategický dokument, ktorý je obec povinná mať vypracovaný zo zákona, zároveň je jednou z hlavných príloh k žiadosti o čerpanie eurofondov či iných verejných externých zdrojov. Devín mal tento plán od roku 2008 neaktualizovaný, preto sme sami zvedaví, ako si ďalšie smerovanie našej obce predstavujú samotní obyvatelia, pretože nám práve na názore Vás, Devínčanov, prioritne záleží.

Z pohľadu finančnej situácie obcí na Slovensku sa tento rok nejavi veľmi pozitívne, avšak aspoň radosť z dosiahnutých, aj drobných posunov, nám zachováva radosť z vykonanej práce a stáva sa hnacím motorom pre ďalšie a ďalšie výzvy a projekty.

Prajem príjemný dojem z nového Devínčana a pútavé čítanie na rozšírenom rozsahu.

Jana Jakubkovič, starostka
ilustračné foto Matej Patka

Z Radnice

Koniec roka 2023 a prelom rokov sa niesol v znamení opravy priestorov Domu kultúry, opravy havarijného stavu asfaltového povrchu časti Štítovej ulice a riešenia dažďami zaplavovanej časti chodníka a príslušného úseku parkoviska pod hradom. V prípade miestnej knižnice sa jej obnova mierne natiahla, ale veríme, že od apríla bude fungovať plnohodnotne.

Vybavenie pracovníkov verejnoprospešných služieb sa v poslednom čase posunulo na výrazne vyššiu úroveň, čo zvýši efektívnosť a kvalitu údržby verejných priestranstiev – pripomíname možnosť zasielať podnety priamo emailom na vps@devin.sk. Okrem bežných prác a pravidelných činností naši pracovníci osadili nedávno viacero nových „bratislavských“ lavičiek, čo veríme, že oceníte pri prechádzkach po nábřeží. Postupne rozmiestňované sú aj nové schránky pre vrecká na psie exkrementy, ktoré chránia vrecká pred nepriazňou počasia a zvýšia aj komfort manipulácie s nimi.

V rámci zlepšovania služieb pre občanov bola skrátená zimná prestávka zberného dvora na Kozičovej 24 a už od februára funguje plnohodnotne zber biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a ďalších odpadov. Okrem možnosti odovzdať „bežné“ odpady (sklo, objemný triedený odpad z papiera alebo plastu) pripomíname občanom možnosť ukladať aj odpadový polystyrén, ktorý je ďalej zhodnocovaný. Štandardná otváracia doba zberného dvora je každú sobotu od 9:00 do 13:00.

Pokiaľ ide o elektronické služby pre občanov, pripravujeme návody, informácie a zmenu procesov tak, aby sa aj e-Government dostal na vyššiu úroveň. Už čoskoro sprístupníme prvé informácie na webovej stránke mestskej časti. Cieľom je zvýšiť podiel elektronických podaní a následne zabezpečiť efektívne elektronické vybavenie a doručenie odpovedí.

Počas roka 2024 sa okrem iného aktívne pracuje najmä na príprave nového Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, na projekte Denného stacionára pre seniorov, na procese Zmien a doplnkov č. 01 Územného plánu zóny Devín I, na oprave ciest a budov zverených do správy, na projekte sprietročnenia vodnej plochy pod hradom, na rozšírení dostupnosti optickej internetovej siete... O všetkých novinkách budeme priebežne informovať a ďakujeme všetkým, ktorí pracujú na zlepšovaní fungovania samosprávy a zveľaďovaní nášho Devína.

Patrik Laslop, foto archív

Gavendoviny – Požehňavanie domácností

Január býva pre mňa „najdevínskejší“ mesiac. Popri doznievajúcich Vianočiach a bežnom živote devínskej farnosti väčšinu času venujem požehňavaniu domov. Stalo sa už neodmysliteľnou tradíciou – pre mňa i pre mnohých Devínčanov. Tohto roku sa mi podarilo navštíviť a požehnať vyše sto domácností. S mnohými sa vidáme v kostole, s mnohými nie. Pamätám si, ako som v prvých dňoch môjho pôsobenia pozeral z úpätia Kobyly na Dunaj, hrad a medzi nimi čarovne usadenú obec. Vnímam som vežu kostola, pár budov, no inak to boli len ulice a domy. Keď sa pozriem dnes, je to úplne iný pohľad, hoci vidím to isté (nerátajúc množstvo domov, ktoré tu pred pätnástimi rokmi nestáli), ale vôbec to nie je to isté. Za každou tou malou bodkou sa mi vynárajú ľudia, čo tu žijú a ich osudy, z ktorých mnohé poznám pomerne do hĺbky, jednotlivé miestnosti, dvor, záhrada. A naše vzájomné vzťahy. Je to niečo fascinujúce! Obdivujem aj to, ako Devínčania držia na túto tradíciu. Možno sa pýtame, o čo v nej vlastne ide.

Čerstvo opravený povrch Štítovej ulice, december 2023.

Pracovníci VPS v akcii - polievanie kvetov.

Umiestňovanie nových lavičiek

Nové označenie vozidla pracovníkov VPS.

Treba povedať, že takéto požehňavanie nie je iba folklór, ale ani mágia. Mudrci, ktorí spájali kňazskú dôstojnosť a vedu, dokázali v skromnom betlehemskom obydlí a v jednoduchom dieťati rozpoznať a vidieť prislúbeného Kráľa, padnúť pred ním na zem a odovzdať mu dary. A presne o to ide aj pri požehňavaní našich obydľí: vidieť v nich a v tých, čo tu bývajú miesto, kde sa odohrávajú posvätné dejiny spásy. Požehňavanie znamená zbožšťovanie života. Veď veľkú časť nášho životného času a síl trávim doma so všetkým, čo toto prebývanie naplňa: varenie a pranie, práca i odpočinok, vzájomné vzťahy. Z profánneho sa stáva niečo posvätné. A ľudia to intuitívne vnímajú. Preto sa neraz ozvú, „kedy k nám prídete“...

Kým píšem o požehňavaní domácností, vynára sa chladné a ponuré počasie tých dní. No medzičasom sa dni predlžujú a všade sa prediera na svetlo sveta jarná vitalita a krása. Keď hovorím za seba – ale verím, že nielen za seba – opakovane ďakujem Najvyššiemu, že mi doprial žiť v takomto nádhernom prostredí. Je tu toľko dôvodov, za čo ďakovať.

Marián Gavenda

Knižnica informuje

Milí Devínčania, milí návštevníci Miestnej knižnice, možno v čase, keď čítate tieto riadky už bude naša – vaša zrenovovaná knižnica otvorená. Tak, ako rekonštrukcia Domu kultúry vyžadovala istý čas, aby sa vám potom ukázal v novom, peknom šate, tak následne prišiel rad aj na knižnicu, ktorá dostala nové regály, nábytok a iné zariadenia nutné pre prevádzku. Stovky kníh, ktoré boli počas obnovy Domu kultúry uložené mimo priestoru knižnice sme museli jednotlivito preberať, ukladať na príslušné regály, a niektoré aj vyradovať z knižného fondu. Tieto sú teraz pre vás k dispozícii v knižných regáloch pred vstupom do knižnice, odkiaľ si ich každý môže vziať a prípadne posunúť ďalej. Ale aj napriek zatvorenej knižnici do fondu pribudlo zopár nových prírastkov, ktoré na svojich čitateľov budú čakať do jej otvorenia. Tak si ich aspoň zopár stručne predstavme.

Čitateľky určite poteší a pobaví knižka Čokoládový klub autorky Carole Matthewsovej, ktorej výstižný slogan znie: Diamanty sú večné, ale najlepším priateľom ženy je čokoláda. Štyri priateľky sa stretávajú v Čokoládovom klube vždy vtedy, keď sa v ich životoch objaví kríza a je nutné vyhlásiť pohotovosť. Ich záchranné akcie sú často bláznivé a dobrodružné. Rovnako ako aj príhody Emily v Paríži, ktorú mnohé z vás dobre poznajú z pôvodného seriálu Netflixu.

Knihy dvoch majstrov napätia sú pripravené pre priaznivcov detektívok a napínavých príbehov. Kniha Daniela Silvu Zberateľ je vzrušujúcim trilermom, kde sa legendárny agent a reštaurátor Gabriel Allon podujme vypátrať ukradnuté majstrovské dielo od Vermeera a popritom odhalí sprisahanie, ktoré by mohlo priviesť svet na pokraj nukleárnej katastrofy. O autorovi Dominikovi Dánovi netreba písať veľké slová, snáď len toľko, že názov jeho knihy hovorí za všetko: Konečne normálna vražda.

Na záver som zaradila nádhernú publikáciu známej etnografky Kataríny Nádasej s názvom Čím žila slovenská rodina, kde nám približuje, akými zvykmi a obradmi sa spájali udalosti rodinného života v minulosti. Knihu ilustroval Martin Kellenberger.

Alena Rumanovská

Komix Petra Mikuláša – Situácia

Predstavme si čakáreň. Skoro ráno. Hlavná stanica, naproti žmurkajúci výves o vlakoch a pri ňom naplno kričiaci reproduktor, do nekonečna opakujúci najmenej v troch jazykových mutáciách: "... vlak do Zürichu je pripravený na odchod..." Pri tomto všetkom blikaní a randáli pochoduje po rímle holub. Respektíve, bude to asi holubica, pretože občas poseduje a vidno aj kúsok dobre skrytého hniezda. Pokojne sa prepláta pomedzi ostré kovové špajdle, strážiaci si svoje. Nalepil ich tam človek, aby na tú rímšu holuby nenaletovali a nerobili cestujúcim na hlavy garazdu...

Ona, ak by to teda bola mama, si pomedzi pichliače pekne vykračuje a vôbec si nevšima, čo sa okolo nej deje. Mám z nej odrazu pocit, že všetky tie oznamy, všetky vlaky, ich príchody, odchody, meškania, ovláda naspamäť, veď má kopy času, ale hlavne má iné starosti. Musí sa udržiavať pochodovaním pomedzi toto všetko v dobrej kondícii, ako každá správna budúca mama.

Ale mi napadá otázka, čo jej potomkovia... Čo bude z týchto, ešte nevykľubaných detí. Veď tie, chtiac-nechtiac, musia už v útlosti škrupiny dostávať úžasné informácie o svete. O nás, tu žijúcich, o Maďarsku, Čechách. Určite si zapamätajú mená ako Malacky, Orechová Potôň, Zürich, Viedeň, Praha, Budapešť.

Úžasné, čo všetko dostanú do vienka tieto holúbence. Perfektnú jazykovú výbavu. Slovensky, maďarsky, nemecky, anglicky. Informácie o širokom ďalekom okolí a toto im ponúka ich vlast, ležiaca v srdci Európy! Toto je

pre život! Holub, hneď po narodení, hrkúta najmenej v troch jazykoch! Že sa narodil medzi pichliače, ostré ostne a iné ľudské zábrany? Nevadí. Toto je jeho domov, ten miluje, tu ho mamička naučila chodiť a raz nech si letí. Či sa vráti, to sa uvidí. Záleží od situácie...

Gratulujeme Devínčanom

Nie, tento krát to nebudú jubilanti, ale Devínčania, ktorým zaslužené patrí naša gratulácia. Udalosť Krištáľové krídlo každoročne oceňuje slovenské osobnosti z rôznych oblastí života našej spoločnosti. Sme veľmi pyšní, že tento rok to boli hneď traja Devínčania, ktorým sa dostalo počty nominácií na Krištáľové krídlo za rok 2023. V oblasti Hudba bol nominovaný Pavol Mucha a jeho komorné teleso Mucha Quartet, v oblasti Výtvarné umenie výtvarník Jakub Bachorík (článok o ňom nájdete na str. 4 - 6) a do tretice v oblasti Populárna hudba to bola skupina HEX so spevákom Petrom Novákom, ktorá sa stala aj laureátom Krištáľového krídla. Všetkým úspešným Devínčanom zo srdca blahoželáme a prajeme naďalej veľa tvorivých síl, aby svojou hrou na violončelo, sochami a maľbami a pesničkami prinášali radosť a rozdávali dobrú energiu.

Pripravuje sa niečo nezvyčajné – staňte sa toho súčasťou!

Máloktorá obec sa môže pochváliť s tak bohatým literárnym spracovaním svojej histórie ako Devín. Desiatky vedeckých i populárnych pojednaní mapujú beh času pod Devínskym hradom a Devínskou Kobylou z najrôznejších uhlov pohľadu – geológie, prírodných pomerov, histórie, etnológie, ale aj mnohých ďalších oblastí súvisiacich s bežným životom jej obyvateľov. Existuje však jedna oblasť, ktorú by sme mohli zaradiť do dejín ľudskej komunikácie, ktorá ale vo väčšine diel monografického charakteru, Devín nevnímajú, absentuje. Ide o inštitúciu, bez ktorej si fungovanie spoločnosti v moderných dejinách ťažko predstaviť – poštu. Poštu v jej najširšom možnom slova zmysle. Od inštitúcie cez poštové zásielky, doručovacie trasy, filatelistické artefakty, až po obľúbené pohľadnice, a to všetko vo svetle historických faktov a súvislostí. Túto medzeru sa chystá vyplniť pripravovaná reprezentačná a niekoľko sto stranová publikácia s pracovným názvom **Z Devína až na kraj sveta**, na ktorej vydanie sa podujal Zväz slovenských filatelistov, v čele ktorého stojí jeho predseda – Devínčan, **Pavol Lazar**.

Autor publikácie **Miroslav Bachratý** sa snaží podať čo najkomplexnejší obraz tejto menej známej problematiky, a preto sa v tejto súvislosti v spolupráci s Miestnym úradom obracia na obyvateľov Devína s prosbou o poskytnutie informácií, spomienok, fotografií, alebo iných artefaktov súvisiacich s činnosťou pošty v Devíne (napr. poštové zásielky zaslané z/do Devína) v rôznych časových obdobiach, ktoré by mohli doplniť resp. oživiť odborný text a obrazové prílohy.

Súčasťou chystanej publikácie bude aj časť pojednávajúca o špeciálnom druhu už spomenutých poštových zásielok – pohľadniciach, ktorými Devín ako známe historické, výletné a turistické miesto priam oplýval. Nie všetky objekty obce sa však dostali aj na pohľadnice, preto je zámerom oživiť túto časť netradičnými zábermi (napr. rôzne udalosti, zaniknuté objekty a pod.). Autor preto uvíta nevsedné pohľady tohto druhu. Každý, kto takýto materiál pre účely publikácie poskytne a príspeje tak k jej vydaniu, v nej bude aj menovite uvedený.

Svoje príspevky, prípadne otázky alebo podnety smerujte, prosím, na autora: Miroslav Bachratý, tecons77@gmail.com, tel. 0908 943 335, zástupcu vydavateľa: Pavol Lazar zsflazar@gmail.com, tel. 0905 250 256, alebo prostredníctvom redakcie Devínčana.

Pavol Lazar

Jakub Bachorík Voda je chrám, ktorý sa mi páči

Malý princ sa vrátil. Do Devína. Je už síce dospelý, ale ako kládol na srdce svojim čitateľom jeho literárny otec Antoine de Saint-Exupéry v epilógu knihy: "... ak príde k vám dieťa a ak sa bude smiať, ak bude mať zlaté vlasy, ak nebude odpovedať, keď sa ho na niečo budete pýtať, ľahko uhádnete, kto to je... dajte mi vedieť, že sa vrátil". Výtvarník Jakub Bachorík vie, že sa Malý princ vrátil. A že sedí spokojne na svojej planéte v jeho ateliéri.

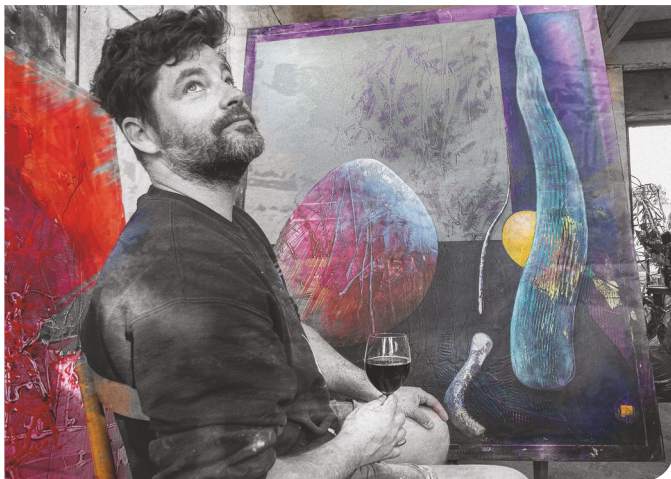

foto Jan Lipina, st.

Pochádza z rodiny, kde sa vzťah k umeniu a zvlášť výtvarnému, dedil z pokolenia na pokolenie, po meči i po praslici. V rodokmeni Rabinovcov a Bachoríkovcov ťažko nájsť niekoho, kto nemá niečo spoločné s umením, zvlášť výtvarným. Jakub vôňu dreva a farieb poznal skôr ako vedel rozprávať a celkom prirodzene prebral štafetu po rodičoch - maliarke Zuzane Rabinovej a sochárovi Otovi Bachoríkovi. "Deti z umeleckých rodín majú dve možnosti. Buď sa snažia odstrihnúť od rodiny a vybrať si inú, nie umeleckú cestu, alebo idú po stopách svojich predkov. To je môj prípad. Moji rodičia mi boli prvými pedagógmi. Vyrastal som v ateliéroch v spoločnosti kameňa, bronzu a olejových či akrylových farieb. Tieto materiály mi voňali ako malému chlapcovi a voňajú mi aj dnes. Cítim sa medzi nimi doma."

A hoci sa od malička hral s maminými farbami a motal sa v prachu a pilinách, jeho rozhodnutie ísť študovať na Strednú školu umeleckého priemyslu vzbudilo v rodine prekvapenie. "Nikdy sme sa o tom nerozprávali, ale ja som v tom mal jasno. Tlak zo strany rodičov som nikdy necítil. ŠUP-ka ako škola mi vyhovovala, lebo kládla veľký dôraz na akademizmus. Študoval som kameňsochárstvo a získal som slušné základy z anatómie, modelovania, ale tiež som sa naučil pracovať s dlátom, sekať kameň, osvojil som si remeselnú zručnosť. Po skončení školy som ovládal základy sochárskeho remesla, čo mi otvorilo dvere k vlastnej tvorbe."

Mohlo by sa zdať, že ďalšie kroky mladého adepta sochárstva budú smerovať priamo na VŠVU, no Jakub si urobil medzizastávku na VŠMU, kde študoval bábkarskú scénografiu. "Bábkové divadlo ma veľmi bavilo. Je to krásna robota a tá okamžitá spätná väzba zo strany hlavne malých divákov je úžasná a spontánna. Páčila sa mi aj sloboda, ktorou som mohol tvoriť. Bábkou som vždy bral ako sochu v priestore, ktorý som si mohol podľa vlastnej vôle vytvoriť."

Aký otec, taký syn?

Jakub vždy vedel, že jeho konečnou zastávkou bude socharina. "Keď som odišiel z divadla, šiel som na VŠVU na sochu k prof. Melišovi. Už vtedy obi-

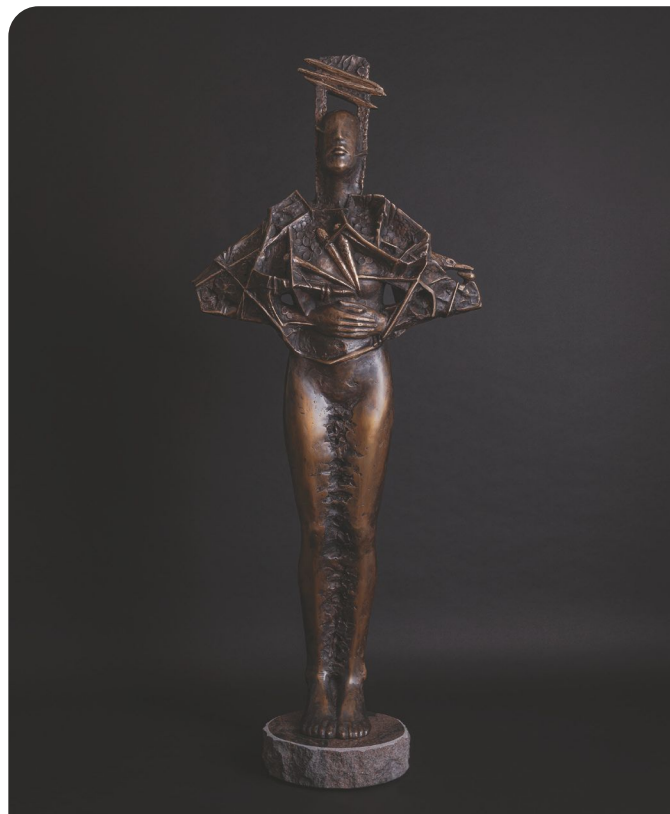
dve vysoké školy fungovali na báze kreditného systému a niektoré skúšky bolo možné uplatňovať aj na druhej škole. Mohol som ísť na základe toho do 4. ročníka, ale ja som chcel študovať od začiatku, chcel som tú školu "využiť" pre seba. Lebo taká škola, akú máme na Drotárskej ceste, s úžasným technickým vybavením, nikde inde nie je. Keď chce ísť niekto robiť sklo, má možnosť, keď chce robiť textil, môže. Sú tam zlievarne, grafické dielne, je tam veľa možností, ktoré si môže študent vyskúšať. A ja som chcel vyskúšať nové technológie, naučiť sa čo najviac a vyprofilovať sa. Nastúpil som preto do 2. ročníka."

Pochopiteľne, že popri iných výtvarných odboroch jeho hlavným záujmom zostala naďalej socha. No nakoľko je nositeľom známeho priezviska, neubránil sa tomu, že jeho a otcova tvorba sa stala objektom konfrontácie. "Na škole ma s otcom porovnávali, čo nebolo v rámci štúdia príjemné. Bola to výhoda aj nevýhoda volať sa Bachorík. Otcova tvorba predstavovala vrchol ladovca, ktorý som nemal šancu dosiahnuť. A ani mi o to nešlo. Keď ma porovnávali, že som o latku nižšie ako otec, cítil som, že časom k tomu dorastiem. Na druhej strane bola pre mňa výhoda, že som Bachorík, lebo pedagógovia sa ma nesnažili preonačiť, ani mi vtĺkať do hlavy ťažké filozofie. Poznali otcovu razantnosť v tom zmysle, že šiel vždy svojou cestou a vedeli, že by im to ani u mňa neprešlo. Tiež mám svoju hlavu..."

Dnes sa Jakub venuje voľnej tvorbe, viac soche a menej malbe. Nie preto, že by nemal vzťah k maľovaniu, práve naopak. "Vlastne sa k tej malbe nedokopem, lebo mám rozrobených veľa iných vecí. Treba povedať, že socharina je špinavá robota, je okolo nej veľa prachu, a preto, kým počasie dovoľí, rád robím vonku. Až potom, keď príde zima, zakúrim si v peci a maľujem v ateliéri."

Devínska kultúra si pýta pomoc

Keď má príležitosť, rád vystavuje spoločne s rodičmi. "V každej svojej maľbe vidím mamu a občas sa mi zdá, že pokračujem v otcovej tvorbe. Podľa mňa je toto prirodzené prepojenie v poriadku, veď sme rodina. Nemám potrebu sa od rodičov nasilu odstrihnúť. Sú to moji učitelia, vyšiel som z nich. Keď tvorím, ich práce sú v mojom podvedomí. Niekedy sa mi stane,

"Múza", bronz, 190 cm, 2023

že niečo dokončím a musím sa zasmiať, lebo si hovorím, veď to je úplný otec. Možno to tak celkom ani nie je, ale ja to tak vidím..."

Pri zmienke o výstavách, Jakub spomenie aj chátrajúci devínsky Sochársky park. "Je to škoda, že park nežije svojím životom. Veď sú tam diela majstrov sochárov, ktoré stoja za prehladku. Dalo by sa to iste revitalizovať, len by to mal niekto zobrať do rúk." A pokračuje v úvahách o pozdvihnutí devínskej kultúry. "Tiež nerozumiem, prečo by Devín nemohol mať galériu, ktorá by vystavovala diela devínskych umelcov. Veď nás je tu také množstvo. Mali by sme mať svoj stánok. To, že je tu Pivnica, ktorá pravidelne vystavuje naše veci, je výborné, ale taká stála expozícia by sa zišla. Naši výtvarníci a aj návštevníci Devína by si ju zaslúžili. Je tu veľa finančne dobre zabezpečených ľudí, ale nesprávajú sa "po devínsky". Nepozdravia. A keď prístup ľudí je laxný, tak bohužiaľ, ani tá kultúra v Devíne sa zatiaľ nehýbe dopredu."

Devínska pečať

Od narodenia býva v Devíne a priznáva, že jeho vzťah k Devínu je srdcový. "Väčšina z mojej voľnej tvorby pochádza z Devína. Sú výsledkom prechádzok pri Morave, Dunaji. Od malička som chodieval na ryby, spávali sme pri vode, chytali ryby, chodili na túry, zbierali huby. Mojou inšpiráciou je určite príroda okolo Devína, hlavne voda."

No Jakub jedným dychom dodáva, že v Devíne sa veľa zmenilo. Miesta, kde sa ako malý chlapec chodil hrať s kamarátmi, už nie sú. "Nerozumiem Vodohospodárskemu podniku, prečo spravili na Ostrove most, ktorý je absolútne zbytočný a nefunkčný. Veď kto tam, odkedy padli drôty, niečo poškodil? Je to zvláštne, všetko sa oplotuje, všade sú vysoké múry."

Ako roduverný Devínčan sa netají kamarátskym vzťahom k dobrému devínskemu vínu. Dôkazom toho je aj to, že etikety z jeho ateliéru krásia fľašky vína z pivnice Juraja Cenkého. "Keďže sme s Jurajom kamaráti, tak máme aj spoluprácu: on víno vyrába a ja ho pijem. (smiech) Som rád, keď sa etikety ľuďom páčia, oceňujú tak aj dizajn vína. Navzájom si tak robíme reklamu. Juraj je môj veľmi dobrý kamarát, s ktorým si pomáhame, keď to potrebujeme. A máme spoločné témy: hory, ryby, víno..."

Jakub je však jednou nohou v Banskej Štiavnici, kde má rodinu - manželku a deti. "Klárka má rok a tri štvrté a Kubo 6 rokov. Manželka Sandra má záhradníctvo, skleníky s kvetmi, škôlku so stromami a obchod s dekoráciami. Je záhradnou architektkou, čo má v rodinnom erbe - celá rodina sú záhradní architekti. Má skončenú záhradnú architektúru so špecializáciou obnova a revitalizácia historických parkov. Dokonca pred pár rokmi robila výstavu hortenzií aj v Devíne. Navzájom sa inšpirujeme. Ona mňa svojou prácou a ja ju zase mojou. Hlavne ma fascinujú farby a tvary kvetov."

Vajce a iné motívy

V Jakubovom ateliéri nájdeme expozíciu jeho prác. Sochy, plátna, väčšie i menšie. Každé dielo má príbeh, ale ten autor pred ľuďmi skrýva. Je to jeho svet, púšťa doň len málokoho. Vie prečo. "Mám veľmi rád interakciu medzi "divákmi", keď v mojich veciach uvidia to, čo ja nevidím. Tvorím aj pre ich fantáziu. Nie je potrebné vysvetľovať, čo by mali v tom diele hľadať, skôr mi ide o to, aby pracovala ich obrazotvornosť. O tom je moja tvorba. Veci, ktoré robím, sú veľmi intímne. Nevieť, či má význam niekomu vysvetľovať, že napríklad nejakú sochu som urobil, keď otec spadol v Tatrách, bol v kóme a aké pocity som pritom prežíval... To nie je pre nikoho okrem mňa podstatné, je to môj príbeh. Ako aj ten, keď sme boli s otcom na výlete pri Morave a po hladine sa ku mne priplazil odraz mesiaca... Ide o symboly, ktoré dávam do kombinácií a rozprávajú príbeh. No neviem, či chcem, aby sa na tú sochu niekto pozeral len cez moje oči. Preto som radšej ticho, nechávam si to tajomstvo pre seba."

Z materiálov v ateliéri prevládajú diela z bronzu, ušľachtileho materiálu, ktorý je krásny v každej svojej podobe. Neokresaný, zemitý alebo vyleštený, povrchovo upravený. "Bronz je môj obľúbený materiál. Je na ňom fascinujúce, že po stáročia sa nemení a pracuje sa s ním stále rovnako."

"Bon appétit", bronz, oceľ, výška 170 cm, 2023

V Jakubových prácach sa často opakuje téma vajce. V rôznych veľkostiach, v rôznom prevedení, ale vždy s rovnako dokonalým oválnym tvarom. "Vajce je motív, ktorý sa mi stále vracia. Spája sa mi s Devínom, s detstvom, so sliepockami, ktoré u nás žili na dvore. Boli to moje kamarátky. Neprestávam

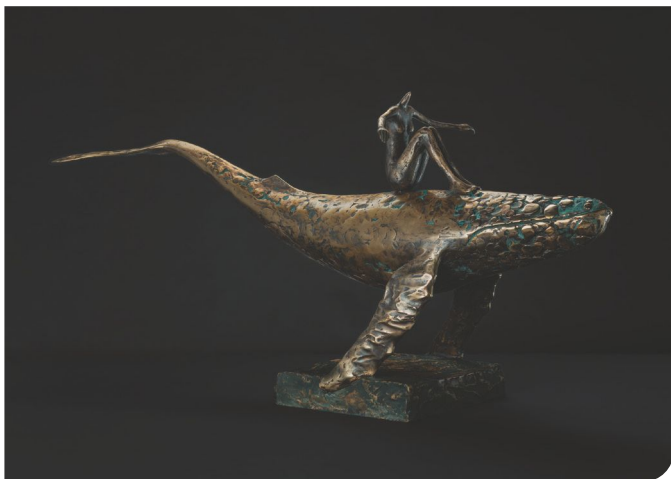
"Posledná modrá planéta", bronz, oceľ, 1:42 000 000, 82 cm, 2023

si klásť otázku, čo bolo skôr - vajce alebo sliepka? To je práve jedna z vecí, prečo sa mi to vajíčko stále objavuje, prečo ma stále máta. Kde je začiatok a kde koniec? Čo bolo prvé a čo druhé. Je to dokonalý tvar, ktorému niet čo vytknúť. Ten tvar je taký napnutý, že nemá nikde zlom, obmedzenie línie. A zároveň je tam aj prekvapenie, čo sa v tom vajci skrýva. Očakávanie, možno život. Vajce je univerzálny symbol."

"Figúrky", biely bronz, 44 cm–22 cm, 2023

Na polici sú uložené šachové figúrky v maxi veľkosti. Kráľ, kráľovná, pešiak, kôň a ostatné osadenstvo šachovnice v krásnom lesklom bronzovom prevedení. "Mám veľmi rád šach. Na strednej škole sme ho často hrávali. Stratégia, a nielen v šachu, je super téma. Je zaujímavé, že moje šachové figúrky si našli majiteľov na základe toho, čo tá figúrka predstavuje, aký robí pohyb, kde sa nachádza v hierarchii na šachovnici. Ľudia sa vedia s nimi totožniť."

"Sny", bronz, 50 cm x 103 cm, 2023

A nie je možné prehliadnuť ani Jakubove favoritky - ryby. Len si tak plávajú v priestore. Ani sa nepýtam, odkiaľ je táto inšpirácia, veď naše dve devínske rieky má za rohom a v Devíne je o ňom všeobecne známe, že Jakub a ryby, to je osudový vzťah. "Stále chodím na ryby. Ani neviem, či je to o tom, či berú alebo nie, ako o tom, dostať sa k vode. Pomeditovať. Voda je ten chrám, ktorý sa mi páči. Tam mi je dobre. Tam v prírode, pod stromami. Pri vode."

Všimnem si, že na rybách sú jazdci. A to už prečo? "Mal som tému jazdcov a tí teraz osedlali ryby. Práve robím žraloka, na ktorom bude tiež jazdec. A tým pádom prestáva byť nebezpečný. Stáva sa z neho dobrý žralok."

Malý princ sa vrátil. Do Devína.

Jakub rád používa symboly a vytvára z nich príbeh. Ten najtypickejší pre jeho tvorbu je už vyše osemdesiatročný a generáciami čitateľov milovaný

Malý princ Antoina de Saint-Exupéryho. "Mám veľmi rád opisy v knihách, rozprávky, vedecko-fantastické romány, vesmír, príbehy, pri ktorých môžem aj ja uletieť. Veľmi rád napríklad pri tvorbe počívam audio knihy a podvedome potom tie zážitky pašujem do mojej tvorby."

Jakub priznáva, že Malému princovi a jeho dobrodružstvám sa venuje už dlho. A tvrdí, že v každom veku si z tej rozprávky a zo stále aktuálnych právd o ľuďoch a o živote vzal niečo iné. "Postavičku Malého princa som štylizoval do podoby mimozemšťana s dlhými štíhlymi nohami. Ako sedí na fragmente múry a baví sa s hadom o tom, ako opustí svoju fyzickú schránku a ako sa dostane domov na svoju milovanú planétu. Malý princ bola socha, ktorou som začal riešiť tému konca života. Bolo to v čase, keď sa môjmu otcovi stal úraz. Trvá od roku 2016 a už sa dostávam do štádia, že sa pomaly končí. Malý princ si už spokojne sedí na svojej planéte... A keby sa niekto chcel dotknúť tejto sochy, alebo aj ostatných, pokojne môže. Nehovorím nikomu, nedotýkajte sa, ale práve naopak, prosím, dotýkajte sa. Veď som to robil pre ľudí, nie do trezoru alebo pre galériu za sklo."

Jakub Bachorík (41)

Po štúdiu na Škole úžitkového výtvarníctva Jozefa Vydru v Bratislave odbor kameňosochárstvo, v roku 2001 študoval na Huron Heights Secondary School v kanadskom Toronte. V rokoch 2003-2006 bol študentom bábkovej scénografie na VŠMU v Bratislave a od roku 2006 - 2010 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave na oddelení sochárstva, tvorby objektov a inštalácií u prof. Meliša a prof. Hoffstädtera. Jeho tvorba zahŕňa široké spektrum výtvarných smerov: sochárstvo, maľbu, grafiku, scénografiu, návrhy nábytku. Okrem Slovenska vystavoval v Kanade, Taliansku, Rusku, Rakúsku, Francúzsku, Lotyšsku, Estónsku a zúčastňuje sa sochárskych sympózií na Slovensku, v Čechách, Poľsku a Rumunsku.

Andrea Miková,
foto Mgr. art.
Peter Čintalan

"Malý princ",
bronz, 64 cm, 2015

Trojkráľová ochutnávka a koncert

Novoročné ochutnávky a posvätenie vín v Devíne sa stali stálicou a sú akýmsi neoficiálnym ukončením vianočných spoločenských a kultúrnych programov. Úsilie vinárov zhmotnené v ich vínach prišiel posvätiť už tradične mons. Marián Gavenda. V tomto roku bolo podujatie osviežené rezkými tónmi swingu v podaní orchestra Magdala z Vajnor – hudbou, ktorá sa hrala pred sto rokmi, keď sa „narodil“ Devínsky ríbezlák.

V sobotu 6. januára, presne na Troch kráľov, sa v Pivnici konala v poradí už piata ochutnávka vín devínskych vinárov, usporiadaná Devínskym spolkom vinárov a vinohradníkov. Návštevníci mali možnosť stretnúť sa s vinármi, porozprávať sa s nimi o ich práci a okoštovať širokú paletu zaujímavých vín. Samozrejme, nemohla chýbať ani tradičná devínska špecialita, ríbezlák, ktorý popri hroznových vínach vyrába takmer každý devínsky vinár.

Ochutnávky sa so svojimi vínami zúčastnili vinári **Pavol Plesník s manželkou Katkou**, **Peter Distler s dcérami**, **Benedikt Halás s rodinou**, **Erik Kemeny s rodinou Šúľovských**, **Juraj Cenký a vinárstvo THEBENER – Devínsky ríbezlák so Salimom Salihim a Augustínom Mrázikom**. O siedmej večer sa vinári so vzorkami svojich najlepších vín sústredili pred pódium a mons. Marián Gavenda slávnostne posvätil ich vína a aj samotných vinárov a ich rodiny.

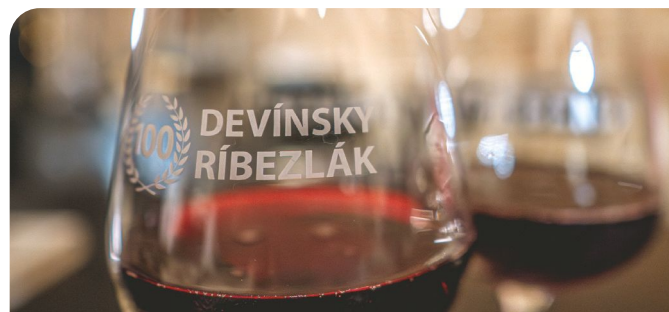
V priebehu večera sa na podujatí vystriedalo približne 150 návštevníkov z Devína aj z Bratislavy. Mnohí z nich prišli nielen kvôli vínu a príjemnému posedeniu pri poháriku, ale najmä na koncert **Magdala Bandu**, ktorý na spestrenie večera návštevníkom venovala firma THEBENER.

Magdala Band je zoskupením muzikantov, ktorí pochádzajú z rôznych kapiel a žánrov, ale srdce im bije jazzovo "na druhú". A preto sa stretli pri dixielande, traditionalí a swingu. Kapelu dopĺňa mladá krv, ktorej muzikanti odovzdávajú skúsenosti, informácie a hlavne zážitky z koncertov.

Zameriavajú sa na vlastné aranžmány svetových štandardov a pravdaže aj na slovenské hity z 30-tych až 60-tych rokov 20. storočia. K aranžmánom pripravujú slovenské texty z pera bubeníka Janka Biznara a sem tam sa pridávajú aj ďalší.

Magdala Band nehrá v Devíne prvýkrát, čo na hudobníkoch zanechalo výraznú pamätovú stopu vďaka skvelému publiku, ale najmä chuti a vône ríbezľového vínného moku :) Preto k tomuto koncertu skomponovali novú pieseň Ríbezľové ústa. Pieseň je rovnako príjemne omamná a vnemovo zapamätateľná ako devínsky ríbezlák :

Ríbezľové ústa

I.

Moju lásku túžba láska,
Túžba lásku sladko láka
Ríbezľové ústa láska páli
Nalejem si trochu priazne,
Priazne tej, čo v srdci viazne
Ríbezľový kvet ma omámi

Ref:

A ja jaj
To víno je silné a sladké
Celý život mi rozlepi
Za niekoľko dní
sa na zem vrátim
a draho zaplatím

II.

Ako vták, čo strieda hniezda
Nerozmýšlam, nechcem prestať
Ríbezľový jed ma tíško trávi
Rozum môj sa skrýva, drieme
Vášeň tá len naňho striehne
Ríbezľový sen ju zahalí

Ref:

A ja jaj
To víno je silné a sladké
Celý mozog mi rozlepi
Za niekoľko dní
sa na zem vrátim
a draho zaplatím

FyziolAB Spoznajte jeho tím

*Úbytok na váhe, viac energie, pevnejšia postava.
Tiež lepší spánok, odolnosť voči stresu, menej únavy,
lepšia nálada. To všetko dokáže prihrať človeku do života
pravidelné cvičenie. Sen o zdravšom a spokojnejšom Ja
sme v Devíne tak blízko ešte nemali. FyziolAB so štvoricou
expertov na telo a pohyb môže byť vhodným sprievodcom
na ceste za novým, lepším životom.*

FyziolAB je skratka pre fyzioterapeutické laboratórium,
ako miesta kde nájdete rôzne druhy pohybu.

Dominika Böhm

fyzioterapeutka, kondičná
trénerka, zakladateľka FyziolABu

„Na mojej práci milujem to, keď u človeka opäť zanietim lásku k pohybu.“

Celý Dominikin život je naplnený pohybom. Profesionálne sa venovala tancu, s ktorým precestovala svet. Vystupovala a trénovala tanečníkov v Európe a v Ázii vrátane Japonska. Túžba hlbšie rozumieť ľudskému telu ju priviedla k joge.

Neskôr vyštudovala fyzioterapiu a trénerstvo.

Čo všetko dokáže pravidelný pohyb zmeniť v živote človeka?

Je to prvý krok k zmene života. Jednoduchý, ale nie ľahký: začať sa pravidelne hýbať je potreba, ktorú si aspoň raz v živote tlačil pred sebou každý z nás. Keď to „prelomíme“, naozaj sa lepšie cítime. Pohyb má totiž mnoho prospešných účinkov na zdravie. Fyzické, aj duševné. Pomáha udržiavať kondíciu, ľahšie zvládať bežné aj stresové situácie, zlepšuje náladu, podporuje správnu funkciu orgánov a môže predchádzať rôznym ochoreniam. Ak sa chceme udržať v dobrom stave do vysokého veku, základy potrebujeme začať pokladať už dnes. *„Mojím cieľom nie je dostať k sebe klienta na celý život, ale vysvetliť mu, čo je príčinou jeho problému. Pracujeme na odstránení príčiny a klient sa naučí vnímať svoje telo tak, aby si vedel v budúcnosti pomôcť sám.“*

Dominikina doména vo Fyziolabe:

- funkčný tréning, joga, cvičenie pre zamestnancov Očného centra dr. Böhma
- individuálne termíny fyzioterapie – individuálne tréningy

Michal Vanerka

fitness tréner

„Najviac milujem a veľmi sa teším, keď na človeku vidím, že pochopil dôležitosť pohybu. Potom sa z „neprijemných cvikov“ stávajú nástroje na budovanie lepšieho ja.“

Michal sa viac ako desať rokov venuje fitness a trénerstvu. V minulosti pôsobil v jednom z najväčších bratislavských gymnov. Vede všeobecnú pohybovú prípravu so zameraním

na funkčnosť a efektívnosť pohybu. Je zástancom filozofie „Longevity“ (dlhovekosti) a zdravého prístupu k fitness. Svojim cvičením sa snaží čo najjednoduchšie priblížiť dostupný a jednoduchý fitness životný štýl, ktorého cieľom je dlhodobý rozvoj zdravia a schopností.

Čo všetko dokáže pravidelný pohyb zmeniť v našom živote?

Rád používam motto: Telo nemá byť dekoráciou, ale deklaráciou toho, čoho sme schopní. Dobré na tom je, že zdravie, pekná postava, sila, rýchlosť a sebavedomie prichádzajú spolu s tým. Prečo by sa mal každý človek pravidelne hýbať? Aby sa mohol hrať so svojimi vnúčatami bez toho, že sa bude báť klaknúť alebo predkloniť.

Michalova doména vo Fyziolabe:

- fitness tréning

Marta Šedová

masérka

„Milujem, keď sa počas trvania masáže „stratím“ v celom procese, nevnímam čas a po skončení vidím ľudí s blaženým výrazom na tvári :).“

Martina cesta k sprievodkyni zdravého životného štýlu sa začala jogou, cvičením a učením jogy. *„Cez kontakt s vlastným telom som chcela pocíti uvoľnenia prinášať aj druhým. Po práci v korporáte som*

si vyskúšala sprevádzať ľudí na hodinách jogy, kde ma to zas najviac ťahalo k dopomociam pri pozíciách.“ Absolvovala kurzy v renomovanej masérkej škole v Piešťanoch. Martina masáž je zároveň hlbokou relaxáciou a uvoľnením, cez ktoré si človek môže pomôcť a uľaviť od boľavých a zatuhnutých svalov na fyzickej, psychickej či duševnej úrovni.

Čo všetko dokáže dobrá masáž?

Tak, ako si človek dopraje pravidelný pohyb, je dôležitá aj regenerácia a oddych. Masáž ich dokáže poskytnúť na fyzickej aj duševnej úrovni. Učí nás dovoliť si chvíľu nedávať, teda nepodávať výkon, ale naopak, dostávať. Vymedziť si priestor pre seba, nemusieť nič. Napätia a zhonu máme v súčasnom svete dosť. Uvoľnenie, relax a spomalenie, ktoré zažívame pri masáži, nám prináša rovnováhu.

Martina doména vo Fyziolabe:

- klasické/športové a relaxačné/uvoľňujúce masáže

Martina Cenká

inštruktorka Pilatesu

„Baví ma sledovať, ako sa ľudia prekonávajú, zlepšujú a objavujú svalové skupiny, o ktorých predtým nevedeli.“

Náhoda chcela, že mama jej budúceho manžela viedla a vedie vlastné Pilates štúdio. Rodinné nadšenie pre Pilates neostalo „bez následkov“. Martina ho začala precvičovať už počas štúdia na univerzite. V roku 2017 absolvovala

inštruktorský kurz v Pilates Academy v Prahe u priamych pokračovateľov Pilatesu. Počas praxe sa stretla s rôznymi skupinami ľudí, rôznymi diagnózami pohybového aparátu a rozmanitými metódami a smermi v Pilatese. Viedla kurzy pre veľké skupiny ľudí aj individuálne hodiny. Precvičovala zdravotný pilates, pilates s pomôckami aj pilates reformer.

Čo všetko dokáže pravidelný pohyb zmeniť v našom živote?

U niekoho vidieť pozitívne zmeny prakticky hneď, u iného to môže trvať mesiace až roky. Ľudia sú často netrpezliví, výsledky chcú vidieť okamžite. Jedno cvičenie raz za dva týždne však nestačí. Ideálne je nájsť si 30 minút aspoň dva, tri krát do týždňa. Pravidelným cvičením Pilatesu si človek buduje kondíciu, spevňuje hlboké svalstvo, zlepšuje koordináciu a držanie tela. Pravidelný pohyb zlepšuje aj náladu a celkovú pohodu. Aj prechádzky či práca v záhrade sú pre telo veľmi prospešné.

Martinina doména vo Fyziolabe:

- Pilates

Milí priaznivci Pivnice,

obraciame sa na vás s prosbou o podporu aj v tomto roku.

Radi sa ujmemo vašich 2%, vďaka ktorým budeme naďalej

- organizovať ROZPRÁVKOVÉ NEDELE a workshopy pre deti
- prinášať do Devína živé KONCERTY a DIVADELNÉ PREDSTAVENIA
- prevádzkovať klubové KINO a organizovať stretnutia našej devínskej komunity
- udržiavať priestory Pivnice a hradiť mesačné náklady spojené s ich prevádzkou

Názov organizácie: OZ Scéna pre Devín

Adresa: Brigádnická 1036/3, Bratislava

IČO: 42255384

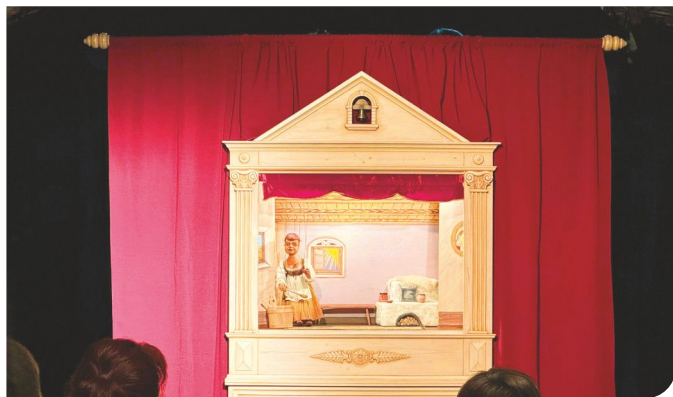
IBAN: SK79 6500 0000 0000 2032 3245

Podporte nás 2 %, alebo pošlite DAR na číslo účtu OZ Scéna pre Devín
IBAN: SK79 6500 0000 0000 2032 3245.

Za vašu podporu vám ĎAKUJEME.

Za OZ vám pekné dni praje
MgA. Marta Kurčík Potančoková

Tento rok sa život v Pivnici rozbehol na plné obrátky a s radosťou môžeme konštatovať, že náš program oslovuje stálu skupinu priaznivcov nielen z Devína, ale aj nových návštevníkov z okolia. Deti prichádzajú na rozprávky, tie väčšie sa učia základom herectva, či sa oboznamujú s výtvarnými technikami v kreatívnych dielnach. A dospeláci si užívajú klubové kino, koncerty, divadelné predstavenia, vedomostný kvíz či besedy s hosťami. Ale teší nás, že si nájdete čas na relaxáciu pri tónoch gongov a že sa zúčastňujete na zaujímavých prednáškach na rôzne témy napríklad o tom, ako pomáha ajurvédou očiam alebo ako to vyzerá s ťažbou zlata na Slovensku. Pripomeňme si niektoré interesantné akcie, ktoré ožili v našej Pivnici a aj tie, na ktorých vás radi uvidíme v apríli.

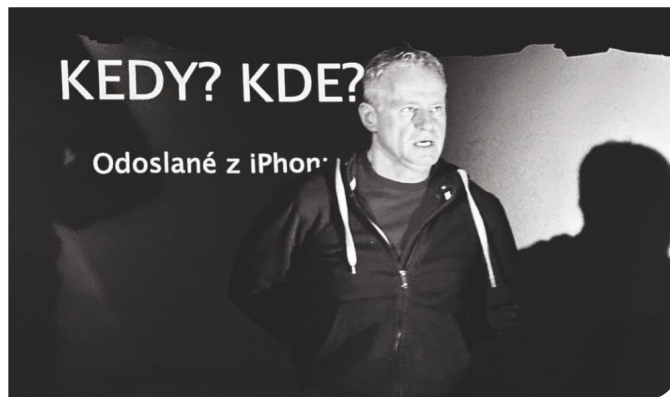
Ako sa Jano s drakom porátal je názov milej rozprávky, ktorú prišlo zahrať marionetové divadlo Animare Silva. Deti so zatajeným dychom sledovali napínavý dej, keď sa kráľovstvo Ludovíta II. ocitlo v ohrození, lebo do jaskyne, kde sa vzal, tu sa vzal, našahoval sa zlý drak. I snažili sa mnohí udatní rytieri popasovať sa s nevítaným návštevníkom, ale, veru, neuspeli. Nuž a ako to v každej správnej rozprávke býva, vyslobodenie prišlo s Janom, obyčajným chlapcom, ktorý sa nebal postaviť sa proti drakovi a zachránil kráľovstvo. Deti odchádzali plné zážitkov a s vierou, že keď sa nebudú báť, dokážu aj ony veľké veci.

Vedomostný kvíz s Michalom Šudilom sa teší čoraz väčšej obľube. A nás to teší dvojnásobne. Veď čo je príjemnejšie ako venovať čas sám sebe a prevetrať si mozgové závitky. A zároveň si zábavnou formou rozšíriť vedomosti, veď ako je známe, kapacita nášho mozgu je obrovská a väčšina z nás ju využíva len minimálne. Tak smelo a bez zábran otvoríme dverka novým poznatkom a podelíme sa s nimi aj s priateľmi. A pozvime ich nabudúce na príjemný, ináč ako pred obrazovkou televízie, strávený večer.

a neboja sa o svoje pocity podeliť s ostatnými návštevníkmi. A o to nám pri našich klubových premietaniach ide predovšetkým. Keď dej filmu žije ďalej aj po záverečných titulkoch.

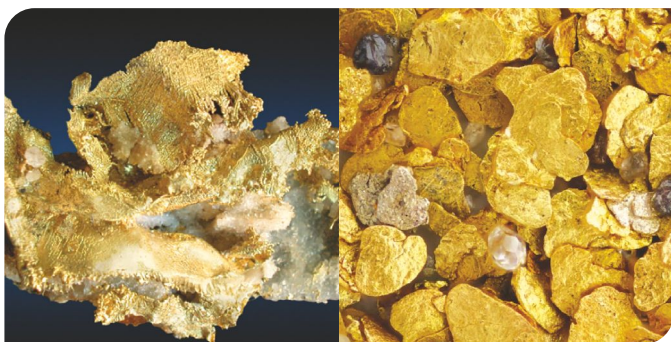

Spišskonovoveské Divadlo Kontra prijalo pozvanie do Pivnice už druhý krát a opäť s predstavením, ktoré zaplnilo sálu. Predstavenie Malý sobík potvrdilo pravidlo, že najšťavnatejšie príbehy píše sám život. V tomto prípade sa mladý škótsky spisovateľ a komik Richard Gadd dal pri písaní svojej prvotiny inšpirovať vlastným príbehom, kde ho prenasleduje nebezpečná stalkerka Marta (nie, podobnosť mien s našou Martou Potančokovou je čiste náhodná...) A vynikajúci herec Peter Čižmár znovu presvedčil, že aj malé divadelné scény majú veľkých umelcov.

Pod klenby Pivnice prišiel vzácny hosť, rovnako vzácny po svojej ľudskej stránke ako predmet jeho prednášky, zlato. **Prof. RNDr. Martin Chovan**, CSc., uznávaný geológ, mineralóg a navyše Devínčan zaujal publikum tak, že bolo počuť aj muchu lietat'. A sympatické na tomto výnimočnom stretnutí bol aj fakt, že pri rôznorodom publiku, ktoré si našlo čas na nie každodennú, ale o to poučejšiu prednášku, prišla pána profesora podporiť aj jeho široká rodina. K téme povedal:

"V 14. a 15. storočí sa až 90 % európskeho zlata vyťažilo v Čechách a v Uhorsku. Vtedy bolo územie dnešného Slovenska rajom zlatokopov a postupne aj veľkých ťažobných spoločností. Najväčšie ložiská boli v Kremnici a v Banskej Štiavnici. Zlato sa však ťažilo mimo iného aj v Nízkych a Vysokých Tatrách, v Slovenskom rudohorí, v Malých Karpatoch a dokonca aj z riečnych náplavov Dunaja. V súčasnosti sa ťaží zlato na ložisku Banská Hodruša, kde sa vyskytuje spolu so striebrom, meďou, olovom a zinkom. Geológovia zabezpečili dostatočné zásoby rudy pre rentabilnú ťažbu aj na ložisku Kremnica a na ložisku Biely vrch pri Detve. Obidve ložiská sú však hlavne pre odpor verejnosti zavreté."

Veľký rozhovor s Martinom Chovanom prinesieme v júnovom vydaní Devínčana.

Zlato v kmeni, Kremnica

Zlato z riečnych nánosov Dunaja

Pod umeleckým menom **Flaco de Nerja** sa skrýva jeden z najuznávanejších flamenco gitaristov **Branislav Krajčo**. Už ako mladý chlapec sa zaľúbil do temperamentných rytmov španielskej hudby Paca de Luciu a tento fenomenálny umec je preňho dodnes studňou inšpirácií. Svoje vlastné kompozície v štýle flamenco obohatil o džez a ich spojením vytvára harmonicky pritažlivý hudobný zážitok. A že k jeho menu právom patrí prívlastok svetový, nás presvedčil na koncerte, kde sa obecenstvo len ťažko udržalo na stoličkách. Hlavne, keď na pódium vystúpila andalúzska tanečnica...

Pivnica je špecifická tým, že vytvára klubový priestor, kde platí, že je dôležitejšia kvalita ako kvantita. Nikdy nemôžeme predvídať, či príde viac alebo menej návštevníkov, ale práve to napätie robí akciu zaujímavou. Tak to bolo aj v prípade hosťa, ktorého láskou je už dlhé roky literatúra, resp.

kvalitná literatúra. **Dado Nagy** nebol v Pivnici prvýkrát a jeho zánietenie pre knihy je nákazlivé. Škoda, že sa nás nezúčastnilo na tomto inšpiratívnom stretnutí viac, ale tí, ktorí prišli, mali aspoň možnosť bezprostredne sa s hosťom porozprávať. A odchádzali s predsavzatím, že žiadne technické výtobytky modernej doby im knihy nenahradia.

Kalimera! Grécki bohovia z Olympu zišli na zem a ochutnali víno. I zachitilo im preveľmi a označili ho za božské. Ale ako to vlastne s tým vínom bolo od začiatku jeho histórie? Čo sa dialo s bohmi potom, ako ho po troškách koštovali, až... Veselé i poučné príbehy spojené s konzumáciou vína dokonale zapadli do nášho devínskeho prostredia, kde je víno od pradávných súčastou života jeho obyvateľov. A práve preto predstavenie **Treštoriny** v podaní bábkohorcov z **nevaDivadla** o poznanie viac zabavilo vďačné publikum. A samozrejme, dobré devínske vínko išlo potom na dračku...

ami, foto archív

20.4. sobota o 10:00 Divadelná dielňa s Martou

Zoznámte sa so základmi javiskovej reči, javiskového pohybu a improvizácie.

Herecký kurz pre deti a mládež.

Bližšie info a prihlásenie na scenapredevin@gmail.com alebo na 0910 939 775

20.4. sobota o 19:00 Koncert * Nany Hudák & SHZ

Skvelý pesničkár Nany Hudák a Spontánne Hudobné Zoskupenie z Prievidze sa venujú skúšaniam, nahrávaniu, propagovaniu a verejnému interpretovaniu vlastných piesní.

25.4. štvrtok o 19:00 Klubové kino * Svetloplachosť

Dráma / Dokumentárny

Slovensko / Česko / Ukrajina, 2023, 71 min

V jedno chladné februárové ráno prichádza dvanásťročný Niki a jeho rodina na charkovskú stanicu metra, aby sa ukryli pred desivou vojnou, ktorá zúri v uliciach ich mesta. Pre Nikiho rodinu sa denné svetlo stáva synonymom smrteľného nebezpečenstva.

Vstupné je dobrovoľné.

28.4. nedeľa o 18:00 Tajomstvo gongu * Zvuková relaxácia

Nechajte sa unášať tónmi gongov a ďalších zaujímavých rezonančných nástrojov, ktorými vás prevedú gong majsterky Anička a Renka.

Vstupné je dobrovoľné, odporúčané je 15€.

Peter Mikuláš – slávi

Peter Mikuláš. Jeho meno rezonovalo na začiatku roka vo všetkých slovenských médiách a rozhovory s ním plnili stránky nielen kultúrnych periodík. Jeho životné jubileum nás však inšpirovalo ešte k niekoľkým otázkam, s istotou, že odpovede posunú čitateľov a čitateľky Devínčana do priestorov, kde dobro, krása a pravda majú vždy svoje stále miesto.

Milý Peter, pri tvojom mene sa v ostatných časoch uvádza dôvetok stály hosť prvej slovenskej opernej scény. Byť niekde stálym hosťom je mnohoznačný výraz. Čo znamená pre teba?

Stály? V zmysle, akože, večný? Veď ja sám som len chvíľa... Moment včerajšieho predstavenia je trojhodinová sekunda. Nič viac. Také je javisko. Hned ráno, po vyprchaní opíatu z úžasnej atmosféry na predstavení Rusalky, vybalím noty s Mozartovým Requiem a všetko začína odznova. Toto je môj život. Zmena za zmenou, ale v skutočnosti s tou istou podstatou. Kolkí spievali predom mnou a budú po mne, veď všetci vlastne časom vyprcháme, zostane po nás len článok v Devínčanovi... Na javisku sa síce rozdávame do poslednej kvapky potu, ale v zákulí nás trápia diviaky v záhrade, alebo nedozreté paradajky. To, že potom čerpáme pre javisko z tejto normalnosti spevácko-hercecké výrazové prostriedky, je iná téma. Je to úžasne tajomný moment tvorby a kruh sa môže uzavrieť.

Tak ten kruh dokreslime celý – kde si doma?

Domovina? Devín. Miesto, kam sa každodenne vraciam. Radšej by som to ďalej ani nepitval, zbytočne by som sa rozcitlivel, bolo by to na niekoľko normostrán... Ale ja sa domnievam: majme radi to a tam, kde žijeme naplno a bezo zvyšku pre svojich milovaných. Domovina Devín. Pozor, budme triezvi! Keď sme sem prišli, percentuálne tu bývalo viac eštecháčov a udavačov, ako jabloní v záhradách. Ale ... s Julom Rosom sme rozcvakali pohraničný plot a ľudské vzťahy v Devíne sa začali meniť k lepšiemu. Avšak zostať stále triezvi, aby sme sa nestali iba tupými patriotmi, ale úprimnými velebičmi toho, čo je krásne. A to je, okrem iného, aj spoločenstvo ľudí, ktorí si s kýmkoľvek z nás v dvadsaťdevine k sebe sadnú a pokračujú v rozhovore pred roka a neboja sa tým často aj intímnych a privátnych. Ale tu zasa pozor. Nech sa to nepreklopí na viac. Nech tento náš vzťah zostane, obrazne, tam, kde

vznikol. V trezore kockatého štvorkolesového prímestskeho spoja. Na dvoj-sedadle privátna, neposunutý ďalej do škodlivých rovín klebiet a senzácií. Keď si toto intímko udržíme, máme vyhraté i do budúcnosti, skoro ako dobre fungujúca rodina. Číže, zatiaľ je tu ešte stále o koho sa oprieť, dokonca i v tej spomínanej dvadsaťdevine, a to už nehovorím o opretí sa myšlienok o myšlienky. Tie sú v tomto našom súžití tu, kde sme doma, asi najpodstatnejšie.

Podme trochu naspäť v čase: po absolvovaní nitrianskeho gymnázia si šiel rovnou cestou na Vysokú školu múzických umení, ešte ako študent si sa stal súčasťou Musicy Aeterny, a potom ti už len pribúdali postavy kráľov, šašov, bol si inkvizítorom i rebelom, vrahom i žalárnikom, vodníkom aj diablom, nebezpečným intrigánom, ľahkomyselným zhyralcom, lyrickým láskavcom, aj krehkodunivým interpretom piesní veľikánov. Každá z týchto polôh je jeden komplexný svet, no predsa len obmedzený na pódium. Otvorili ti tieto pódiové životy nejaké nečakané dvere do celkom mimohudobného sveta?

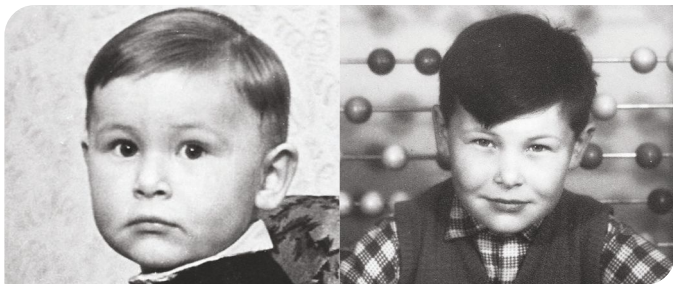
Otvorili. A ešte ako! Umením som sa stal oveľa vnímavejším a savejším na všetko okolo, čo len človeka napadne. Od smrti po život, od nekonečna lásky po hlúposť vojny, od milovania po nenávisť. Pýtaš sa skryte, či je to závideniahodné... Určite. Stav umeleckej eufórie je určitý druh opíatu, preto asi zasa pozor! Treba zostať pri zemi. Doslovne a dopísomne. Niet nič vzácnejšie, ako sa snažiť pochopiť podstatu Hliny, Dreva, Kvetu ... S širším obzorom citu si totiž musím neustále dobudovávať hlbší a hlbší základ domu, na ktorom stojím. Bez neho by som sa klátil podľa dutia vetra vlastných citových turbulencií.

S Eugenom Suchoňom

Mnohí vieme, že všetky tieto svety v tebe i okolo teba sa držia v gravitačnom poli štyroch žien a ich ďalších svetov. Aké sú tie siločiar?

Decry sú už na svojich platformách, o ktorých sa s nimi rád bavím a následne rád vyrukovávam pred nimi s platformami svojimi. Čo je pozoruhodné, stále ma prekvapuje ich ženský svet, nesmierny vo svojej určitej dokonalosti, spočívajúcej v totalnej presnosti o tom, čo vyžadujú od lásky, a tým samozrejme od vzťahov s ostatnými ľuďmi, ale i odo mňa. Miestami sa pri nich vo vlastných očiach cítim ako jednooký kráľ, stále dosť málo chápaný... Tento ich dámsky svet je pre mňa neustála Inšpiračná univerzita. Čo sa týka vnúciatiek, tu som zaznamenal v sebe vývoj. Spočiatku som bol ako lev, ktorému, keď levíča začalo vytrhávať chlpy z nosa, čapol ho labou. Medzitým som však mnohé pochopil a keď idem pre ne do škôlky, dávam si na tie svoje laby modré návleky, aby som im ich svet nezahusil svojim dospeláckym a apokalyptickým svetom. No a to, čo potom od nich dostávam, považujem za Boží dar.

Veľkú časť svojho talentu, profesionalitu i emocionalitu si sa rozhodol venovať študentom a študentkám, pre ktorých navždy ostaneš určujúcou postavou. Čo ťa vo vzťahu majster-učien najviac motivuje, teší, trápí a otravuje?

Všetko ma pri výučbe tešilo a teší, všetko ma motivuje a motivovalo. O trápení a otravovaní bude ešte reč. Aj žiak na umeleckej škole, hoc i nad dvadsať, je ešte dieťa. Spevácky kojenec, nasávajúci umelecký Sunar úžasne neskutočne silnou savou silou. Pri učení spevu trápenie nemám. Trápí ma iba nesúdnosť okolitého sveta voči mladému začínajúcemu interpretovi a jeho zatracovanie, aj keď sa ešte ani poriadne nenarodil. Veď aj my sme kedysi začínali... Nás ale vychovávali dobrí, zlatí a obetaví učitelia spevu, fantastickí a trpezliví režiséri a dirigenti. Za to som im nekonečne vďačný. A čo ma otravuje? Vyplňovanie kadejakých nepochopiteľných tlačív, neustále zadania, tabuľky a tak dokola. Mám pocit, že papierovačkami sa niekto vyslovene na speve priživuje a možno ani nepozná noty. Veď keď sa spieva, stačí málo. Netreba nekonečnú administratívu. Buď sa spieva pekne, alebo nie.

Tvoje umenie spočíva aj v schopnosti vyvolať v publiku emóciu – pozitívnu alebo negatívnu – no zakaždým skutočnú, hlbokú, otriasajúcu alebo oblažujúcu. Kúzlo. Asi ho nemožno dosiahnuť inak ako dlhým hľadaním, zrením, odvážnymi výpravami do neznáma... Čo je pre teba ako človeka, spolučloveka a umelca podstatné? Čo hľadáš na svojich cestách, alebo k čomu sa vraciaš?

Harmónia. Pomerne skoro som pochopil, asi už na gymnáziu, že Harmónia vo mne je to podstatné. Cielene som sa ňou nadával tým, že som už vtedy počúval Beethovena a Schumanna a prirodzene i písal pubertaverše. Tento môj stav som samozrejme zatľkal, tušiac, že nebudem bigbítákmi a kriklúňmi tej doby pochopený. Preto som sa uzavrel a tento stav trvá doteraz. Harmóniu si totiž musím v sebe vzbudzovať, pekne sa o ňu starať, byť jej kamoš, lebo keby nebola, stratím sa tu v tomto všetkom. To, či je pre mňa napríklad Boh Harmónia, asi nechajme na pokoji. Uspokojil by som sa iba so strohou odpoveďou, že vo mne je, tak ako aj ostatné. Jemu podobné hodnoty, ako napríklad láska – a punktom. Tuším totiž, že by som ich nedokázal písomne len tak halabala poodkrývať dostatočne a primerane mojim pocitom z nich. Pocitom absolútnej oddanosti im. Preto ich nazvime zjednodušene - Poézia.

Zúvodu i z toho, čo si práve povedal, je jasné, že nielen hudbou si živý. Mnohí z nás ťa poznajú ako spiritus movens každoročnej devínskej fotografickej výstavy amatérskych fotografov s profesionálnou odvahou. Čo pre teba znamená fotka?

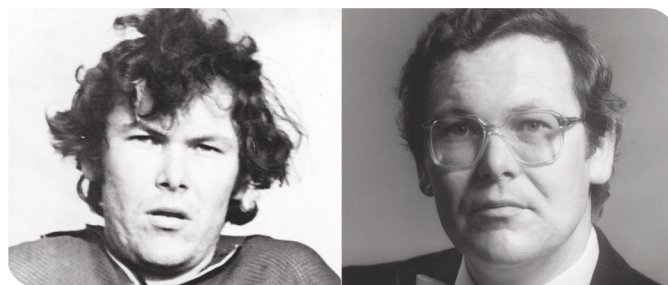
Fotka. Keď prišla Zuzka Böhmová s nápadom založiť v Devíne spolok fotografov, tá myšlienka ma presiakla a vznikol Spolok Amatérskych Fotografov s Profesionálnou Odvahou (SAFsPO). Zrazu som v sebe zbadal Harmonizátora svojho videnia cez sklo objektívu... HURÁ!!! No nebolo to až také hurá. Musím vysvetliť, bola to predsa len určitá práca na svojom videní okolia. Obrázok predom mnou zrazu musel začať plniť zopár zásad: presný osek, alias výber pomeru strán; vyhladnutie si toho, čo tým obrázkom vlastne mienim povedať, čiže vo vystihnúť podstaty tak, aby som ostatné detaily, rozbiehajúce jeho podstatu, dákym činom potlačil. Samozrejme, treba to už s týmto cieľom nafotiť. Ak by som to nespravil, žiadne dodatočné retuše fotke nepo-

môžu, a keby som ju retušoval, je stratená. Veď aj preto milujem čiernobiely. Tá je presne o tom, ba ešte viac...

Hudba. Obraz. Oboje spája, dopĺňa a oživuje – zasa len poézia. Už si ju spomenul. S veľkým P. Povieš niečo aj k jej verzii s malým „p“?

Hudba je absolútne ovplyvnená básňou, obrazom a opačne. Spýtaj sa špičkového skladateľa, napríklad pána Beethovena, alebo pána Suchoňa. Slovo, nota, fráza, tónina, toto všetko musí pasovať v jednom súzvuku. Teda aspoň vo mne sa táto trojjednosť tónu, obrazu a slova navzájom neustále prelína. Je to niečo podobné, ako stretnúť hmatateľného človeka. Mám, alebo nemám z jeho substancie videnej, počutej a hmatateľnej pocit Harmonický? Alebo chaotický? Po väčšine sa pri stretnutí s cudzincom najprv zaseknem a vyvážim naň svoj vnútorný zrak a sluch, dokonca dakedy i hmat..., až keď mi on sám začne spontánne spievať, sa mu poddám a v jednej sekunde intímneho jemna zavnímam, čo je zač.

Báseň. Tým, že jej mám v regáli dva a pol metra neznamená, že sa vyznám v jej analýze, alebo že som básňozrúť. Úprimne a cielene nechápem odbornú stavbu veršov, nechcem chápať správnosť gramatik, nechápem nič, čo by ma prípadne vysunulo z vône jej peľu. Keď ma dokáže zvnútra dočista osprchovať, nikdy nie je pre mňa zložitá. Okamžite sa nadchnem Harmonickým zápalom. Podobne ako v malbe, alebo hudbe. Tento vzťah chápem ako môj bytostný, preto ho nejdem ďalej veľmi rozvádzať. Už len dodám, že z verša má sáľať na mňa pocit a je mi jedno, či viazaný, či voľný, či starý, či moderný, alebo s pokrúteným jazykom... Má to byť neprvoplánové stretnutie dvoch duší, mňa a toho, ktorý svoje vnútro vtisol do slov.

Mnohé z toho, čo si povedal zažívajú pravidelne tí, čo s tebou pomerne pravidelne trávajú večery v devínskom chrámovom zbore Ad Hoc. Čo pre teba znamená toto zoskupenie odvážnych amatérskych spevákov?

Asi som o tomto súbore dosť veľa naznačil už v minulých riadkoch, hoci nie celkom priamo. Už len dokreslím: je mi jedno, či sa stretám s muzikantom profikom, alebo amatérom. Dostávam sa totiž pri našich stretnutiach v AdHOCu, podobne ako pri študentoch, do stavu akejsi milej vnútornej konfrontácie, vzájomnej výmeny citových názorov na spievaným slovom vyjadrený zámer skladateľov. Vlastne sa vtedy všetci dvadsiati na seba podobáme v láske k zobrazovaniu toho, čo z hudby cítime. Čiže, smelo do nácvikov. Hudobných aj životných. Pre radosť z Harmónie, ktorá je pre spievajúcich i počúvajúcich Božím darom.

Za rozhovor ďakuje Mária Vargová, foto archív P.M.

Prezidentka SR udelila Petrovi Mikulášovi štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj v oblasti kultúry a umenia ako aj za šírenie dobrého mena SR v zahraničí. Zo srdca blahoželáme!

Aktivity prvej devínskej samosprávy

Devínska investičná spoločnosť a revitalizácia Devína

Devínom poslednú dobu rezonuje ukončenie nútenej správy a dohoda medzi pánom Zvrškovcom a mestom o ukončení súdneho sporu o devínsky amfiteáter. Vyriešili sa tým dva najpálčivejšie problémy, ktoré Devínčanov a aj Bratislavčanov trápili desaťročia. Menej sa však vie o činnosti devínskych poslancov a starostu v prvých rokoch existencie demokratickej samosprávy Devína od roku 1990, kedy sa v nových politických podmienkach a nových otvorených možnostiach so zápalom podujali Devín zveladiť. A „zachrániť“ pre Devínčanov a návštevníkov amfiteáter. Z toho, čo sme sa dozvedeli z archívnych materiálov, vidieť, že pri troche vôle niektorých účastníkov, alebo troche šťastia, sa nedávna história Devína mohla uberať šťastnejšou a radostnejšou cestou.

Mnoho z aktívnych účastníkov týchto udalostí už nie je medzi nami, veľa obyvateľov Devína sa medzitým odsťahovalo alebo zomrelo, a naopak pribudlo mnoho mladých aktívnych Devínčanov, ktorí majú záujem o jeho históriu a harmonický rozvoj. Oslovili sme preto niekoľko našich obyvateľov, ktorí sa vtedy ako poslanci aktívne zúčastnili týchto aktivít mestskej časti – Martina Chovana, Ignáca Koleka a Augustína Mrázika (poslanci miestneho a mestského zastupiteľstva), ako Petra Kresánka, vtedajšieho primátora hlavného mesta Bratislavy a Františka Zvrškoveca, aby nám toto obdobie a svoje aktivity pripomenuli.

Martin Chovan

Ostnaté drôty na brehu Dunaja a Moravy a uzavretie objektu a promenády na brehu riek pohraničnými pretrvávalo až do roku 1989. Amfiteáter na sútoku sme považovali za mimoriadne miesto, kde by sa po odstránení "železnej opony" mohli konať stretnutia a slávnosti, koncerty v podobnom duchu, ako sa to už niekoľkokrát urobilo v minulosti. Ešte pred prvými slobodnými voľbami do zastupiteľstiev sme sa dozvedeli, že amfiteáter na 99 rokov prenajal pán Zvrškovec, čo sme považovali za úder pod pás. Preto hneď

na začiatku nášho volebného obdobia v januári 1991 išla skupina miestnych poslancov spolu s Augustínom Mrázikom, mestským poslancom za Devín, na poslanecký prieskum zistiť, v akom stave sa budova nachádza. Bolo to hrozné – rozbité okná, zničené radiátory, myslím, že odvtedy sa stav ani nezmenil, lebo už vtedy bolo všetko zničené. Chceli sme ako zástupcovia našich občanov spraviť všetko pre to, aby sa amfiteáter opravil a vrátil verejnosti do používania. Urobil som vtedy s mojimi kolegami inžinierskymi geológmi prvý priaznivý odhad stability svahu amfiteátra. Návrhy na oživenie amfiteátra však ostali iba na papieri.

František Zvrškovec

V novembri 1990 uzavrela moja švédka spoločnosť SEAFly AB nájomnú zmluvu s Mestským múzeom v Bratislave, ktorej cieľom bola obnova devínskeho amfiteátra. Ako zábezpeku pre účasť na výberovom konaní organizovanom Mestským múzeom bola zložená zábezpeka vo výške 20 miliónov Kčs, ktorá potvrdzovala, že SEAFly AB má finančnú kapacitu na obnovu amfiteátra.

V roku 1992 sa niekoľko zapálených duší rozhodlo založiť Devínsku investičnú spoločnosť, ktorej činnosť a zámer bol podstatne širší ako len obnova amfiteátra. Nešťastím pre všetky iniciatívy bolo konanie zástupcu mesta Bratislava námestníka primátora pána Holčíka, ktorý svojim konaním sabotoval každú snahu nielen o obnovu amfiteátra, ale aj celého Devína. Podarilo sa mu vytvoriť klamlivú atmosféru o tom, že všetky snahy o zveladenie Devína sú iba podvodom. Ja som jeho konanie bral ako urážku, čo v konečnom dôsledku vyústilo do súdneho sporu medzi mestom a mojou švédskou spoločnosťou. Dnes po cca 34 rokoch sme spoločne s pánom primátorom ukončili túto starú kapitolu a ja som nariadil, aby rezerva spoločnosti SEAFly AB určená na obnovu amfiteátra, dnes už vo výške presahujúcej 5 mil. eur, bola presunutá na iné dobročinné účely.

Možno dnes je znovu čas na obnovenie myšlienky zveladenia devínskeho prostredia v širšom rozsahu. Je to na Devínčanoch a rád sa toho zúčastním

Augustín Mrázik

Navrhol a organizoval som založenie Devínskej investičnej spoločnosti, ktorej akcionári mali byť mesto Bratislava a Mestská časť Devín a v ktorej by bol priateľ pre investorov, ktorí by mali záujem investovať do obnovy a aktivít v tejto atraktívnej a perspektívnej mestskej časti. Cieľom bolo postupne obnoviť a uviesť do života nielen amfiteáter, ale aj ďalšie objekty a zaujímavé investičné zámery v Devíne a okolí, ktoré by priniesli oživenie a zatriaktivnenie Devína. Aby sa z Devína čím skôr stalo krásne, príjemné a kultúrne miesto pre jeho obyvateľov a pre návštevníkov, ktorí aj vtedy masovo navštevovali hrad a krásnu prírodu pri Dunaji, Morave a na Devínskej Kobyle.

Devín bol vtedy šedivý a zanedbaný, oveľa viac než iné obce alebo centrum mesta, pretože bol priamo na hranici železnej opony a úrady často nedovolili obyvateľom ani prestavbu starého domu, takže mladí sa museli sťahovať preč z Devína. Na druhej strane vďaka tomuto „zanedbaniu“ po dlhých desaťročia si Devín zväčša zachoval pôvodnú architektonicko-urbanistickú štruktúru a charakter pôvodnej zástavby sedliackymi a vinárskymi domkami s hlbokými dvormi, nenanrušené novou výstavbou a „panelákmi“.

Preto tu bol úžasný potenciál vytvoriť z Devína pre Bratislavu akúsi „prímestskú perlu“, ako je pre Budapešť známa obec Szentendre a akú majú aj ostatné veľké mestá. Po otvorení hraníc a návrate k demokracii sme ako Devínčania chceli žiť v krásnom prostredí a chceli sme byť dobrými hosťami pre návštevníkov Devína.

Ale na realizáciu takéhoto zámeru bolo potrebné sústrediť investičné prostriedky väčšieho rozsahu a zabezpečiť profesionálne riadenie celého projektu pod otvorenou kontrolou mesta a verejnosti. Mali sme v tom čase už viacero podobných ponúk zo zahraničia a založenie Devínskej investičnej spoločnosti malo byť katalyzátorom a prvým konkrétnym zárodkom obnovy Devína.

Augustín Mrázik poskytol zo svojho archívu pôvodné materiály, ktoré tieto aktivity a zámery dokumentujú. Ako nepeňažný vklad do Devínskej investičnej spoločnosti a.s. vkladalo mesto Bratislava pozemok a budovu amfiteátra v celkovej hodnote 3,48 mil. Sk s podielom 50:50 v prospech mesta a Mestskej časti Devín (každý po 1,74 mil. Sk). Spoločnosť Seafly (resp. Devín-Invest, ako je ručne opravené na predbežnom návrhu zmluvy) mala po založení spoločnosti vložiť finančný vklad 3,35 mil. Sk, t.j. vlastnila by približne 49% akcií.

V štatúte spoločnosti mali byť zakotvené základné tézy, ktoré za „prvoradú úlohu spoločnosti kládli harmonický rozvoj mestečka Devín v súlade so schválenými regulatívmi, zámermi a záujmami obyvateľov mestskej časti a mesta“. Mesto a mestská časť spolu s osobami, ktoré by v prípade konfliktu hájili záujmy Devína, si mali zachovať kontrolný balík akcií a malo by byť zakotvené právo veta zo strany Mestskej časti Devín.

Okrem zámeru rekonštrukcie amfiteátra mala Devínska investičná spoločnosť rozpracované aj ďalšie projekty:

- prístav bezmotorových lodí a možno obnovená kúpacia pláž na zátoke Moravy („jazero“),
- prístav motorových lodí so širším zázemím a občianskou vybavenosťou na pobyt a rekreáciu na Dunaji oproti kameňolomu, spolu so záchytným parkoviskom pre návštevníkov Devína,
- areál rodinných domov na Lomnickej ulici podľa novo vypracovanej koncepcie územných regulatív.

Išlo by teda o rozsiahlejšie investičné projekty, ktoré predpokladali silnejších investorov a kde úloha Devínskej investičnej spoločnosti mala mať najmä iniciálny a koordinačný charakter.

Založenie Devínskej investičnej spoločnosti spolu s Mestskou časťou Devín s amfiteátrom ako nepeňažným vkladom schválilo mestské zastupiteľstvo uznesením č. 11 dňa 9. septembra 1992 a miestne zastupiteľstvo Devína uznesením č. 18 dňa 26. augusta 1992. V januári 1993 bola v devínskom kultúrnom dome primátorom Bratislavy Petrom Kresánkom a starostom Devína Jánom Novotným podpísaná zakladateľská zmluva a 15. marca 1993 bola podpísaná dohoda o spolupráci medzi mestom a Devínom, ktorá podrobnejšie upravovala spoločný postup a záujmy oboch strán.

Môžeme sa len domnievať, prečo magistrát stále akosi otáľal s ďalšími organizačnými krokmi, ktoré mal na vznik spoločnosti a reálne vloženie nehnuteľného majetku do imania spoločnosti vykonať. V snahe tieto záležitosti urýchlene dotiahnuť spísali dňa 22. mája 1993 starosta Novotný a poslanci Kolek, Mrázik a Schiller stanovisko, kde sumarizovali dosiahnutý stav, trvali na urýchlennom dopracovaní chýbajúcich dokumentov zo strany magistrátu a zapísanie spoločnosti do obchodného registra. O dva dni neskôr 24. mája 1993 sa konalo rokovanie zástupcov Devína na oddelení hospodárskej politiky magistrátu, ktorého vedúca so stavom a s ďalšími úlohami súhlasila a prisľúbila ich realizovať.

Ignác Kolek

Spomínam si, že po podpise Zakladateľskej zmluvy (január 1993) a Dohody o spolupráci (marec 1993) medzi mestom Bratislava a MČ Devín som mal pocit, že zámer sa podarilo doviest' do úspešného konca. Mesto malo už len urobiť to, k čomu sa zaviazalo – zaregistrovať Devínsku investičnú spoločnosť. Dva mesiace prešli a nič sa nedialo. Hľadali sme možnosť ako veci rozhybať. Jednanie na „najvyššej úrovni“, teda medzi primátorom a starostom, bolo zo strany magistrátu zamietnuté, a naša iniciatíva – výzva na konanie magistrátu – boli prerokované s pracovníkmi oddelenia hospodárskej politiky magistrátu.

Dnes, s poznaním toho, čo sa udialo, resp. neudialo po tomto stretnutí, môžem konštatovať, že už vtedy bolo zrejme rozhodnuté. Mesto z projektu v tíchoosti vycúvalo. Hľadať odpoveď na otázku „prečo“ je dnes už asi zbytočné.

V roku 2015 (v tom čase som bol námestníkom primátora) pán Zvrškovec iniciatívne hľadal možnosť vyriešenia súdneho sporu s mestom dohodou. Primátor ma poveril jednaním s pánom Zvrškovcom. Návrh pána Zvrškovca – zrealizovať obnovu amfiteátra výlučne vlastnými finančnými prostriedkami, bez finančnej účasti mesta, som vyhodnotil ako priaznivý pre mesto a aj pre Devín. Od mesta sa žiadala iba aktívna súčinnosť. Moju požiadavku, aby mesto dohodu uzavrelo, som však nedokázal na magistráte presadiť. Opäť musím konštatovať – škoda, dnes by sme sa už k tejto problematike nemuseli vracieť.

Peter Kresánek

Texty a dokumenty mi pripomenuli túto nadšenú aktivitu Devínčanov a ich poslanca v mestskom zastupiteľstve. Späťne je pozoruhodné, že sa im to vtedy podarilo dojednať až do stavu vloženia amfiteátra s pozemkom do zakladanej spoločnosti, lebo si pamätám, že s vlastníctvom budovy a pozemku amfiteátra boli veľké problémy v súvislosti s Mestským múzeom a nájomnou zmluvou pre Seafly.

Som si samozrejme vedomý toho, že som bol jednou zo strán pri podpise vznikajúcej Investičnej spoločnosti, udialo sa to tuším v devínskom kultúrnom dome. Ale som prekvapený, že si už nepamätám tú zúfalú situáciu, kedy úradníci nekonali, pretože v desiatkach podobných situáciách, keď sa ľudia stretli so zdržaním a ich snahy boli oprávnené, som väčšinou dával direktívy „ihneď konať“. Prípadne by to prebehlo zastupiteľstvom, ktorého rozhodnutie malo väčšiu váhu.

S odstupom času považujem za veľkú škodu pre Devín aj Bratislavu, že sa tieto plány Devínčanov a Devínskej investičnej spoločnosti nepodarilo zrealizovať.

Napriek všetkému sa napokon vklad spoločnosti do obchodného registra a prevod vlastníctva amfiteátra nikdy nezrealizoval, všetko úsilie vyšlo nazmar a vízia koordinovaného rozvoja Devína pod taktovkou Devínčanov sa rozplynula. František Zvrškovec svoju ponuku stiahol a súdnou cestou si začal nárokovať uznanie pôvodnej nájomnej zmluvy. V nasledujúcom volebnom období vznikol smutne známy Devín-Holding, ktorý si „privlastnil“ rozpracované idey výstavby rodinných domov na Lomnickej a začal naivným spôsobom realizovať „development“, vyplácať si neprímerane premrštené mzdy a obchodovať s pozemkami za peniaze požičané za vysoký úrok. Na magistráte bolo na návrh Štefana Holčíka schválené búracie povolenie na budovu amfiteátra, ktoré bolo mnoho rokov právoplatné a viackrát predĺžené, no k búraniu nikdy nedošlo z finančných dôvodov.

Počas viac než tridsať rokov od týchto udalostí Devín a Devínčania prekonali ťažké obdobie, ktoré bolo spôsobené chamtivosťou zopár jedincov, no celá tá tragédia bola umožnená najmä mlčaním ďalších zainteresovaných účastníkov v zastupiteľstve, na úrade a v spoločnosti Devín Holding. Od tých rokov sa však už veľa zmenilo – Devín prekonal nútenú správu a zvolil si nové progresívne vedenie svojej samosprávy. Pribúda tiež veľa mladých rodín, ktorým záleží na zveladení obce. Veríme, že dokážeme spoločne vytvoriť novú víziu rozvoja Devína, ktorá bude snom väčšiny z nás a túto víziu aj zrealizovať.

Augustín Mrázik, Andrea Miková, foto archív

Kópie pôvodných materiálov má redakcia k dispozícii a zašle ich záujemcom na požiadanie - píšete na redakcia@devincan.sk.

Akcie v Dome kultúry

Odkedy sa náš Dom kultúry pýši novým šatom, roztrhlo sa vrece aj s akciami.

Malá aj Veľká sála ponúkajú svoje priestory najmenším, ale aj dospelým Devínčanom a miesto si tu nájde hudba, zábava, prezentácie, besedy, ktoré zastrešuje MČ Devín.

Veľkú sálu neoficiálne pokrstil začiatkom roka džezmen Peter Lipa a pred vďačným publikom predviedol so svojím Bandom nestarnúce skladby zo svojho bohatého repertoáru. A Devínčania skonštatovali, že sú rovnako svieže ako ich osemdesiatročný interpret. Ako darček dostal majster symbolickú lipovinu a sľúbil, že príde aj nabadúce.

Deťúrence si fašiangy užili ako sa patrí - karnevalem s názvom Bublínková show, na ktorej sa do sýtosti vyšantili. Lístky do tomboly neboli však zadarmo - každému sa ušlo toľko, koľko doniesol vlastnoručne vytvorených kresbičiek.

Mestská časť Devín v spolupráci s pánom Jaroslavom Valentínom pripravili výnimočnú akciu, ktorá sa viaže k významnej kamenárskej rodine Feiglerovcov, ktorej pôvod siaha do Devína. Pri príležitosti 200. výročia dynastie Feigler sa uskutočnila prezentácia príležitostnej pečiatky a tiež dočasnej známky. Treba pripomenúť, že prvý z rodu bol Franz Feigler, ktorého Mária Terézia v roku 1761 poverila dozorom nad stavbou Tereziánu na Bratislavskom hrade. Posledným bol Alexander Feigler, významný architekt, ktorý vyprojektoval a postavil vyše 30 vĺ v okolí hradu, projektoval fabriku Dynamit Nobel, postavil Blumentálsky kostol a mnoho ďalších stavieb. Účastníci prezentácie si odniesli do zbierky korešpondenčný lístok s prítlačou a pečiatkou.

Že Devínčanom záleží na čistote svojej obce svedčí každoročná akcia Čistenie Devína. Neodradil ich ani jarný dáždič a celé rodiny s deťmi prišli pomôcť vyčistiť ulice a chodníky od nepekých odpadkov. Silným motívom bol aj tradičný guláš, ktorý devínski hasiči každý rok vylepšujú. Akcia dopadla na výbornú a padol návrh zopakovať ju aj na jeseň po letnej sezóne, ktorá býva, ako vieme, v Devíne rušná.

Určite si nenechajte ujsť

Burzu kníh 20. apríla od 10:00 do 15:00 v Malej sále DK

Stavanie mája 30. apríla o 17:30 na námestí

1. jún bude tradične patriť najmenším Devínčanom, pre ktorých sa už teraz pripravuje pestrý program.

O ďalších akciách sa dozviete na oficiálnej FB stránke MČ Devín.

Tatjana Bartová, ami, foto archív

miniaTOUR
Katarína Koščová
spev
Daniel Špiner
klavír
22.5.2024 o 19:00
Devín Dom kultúry
Vstupenky:
horak@drhorak.sk
0905 600 689

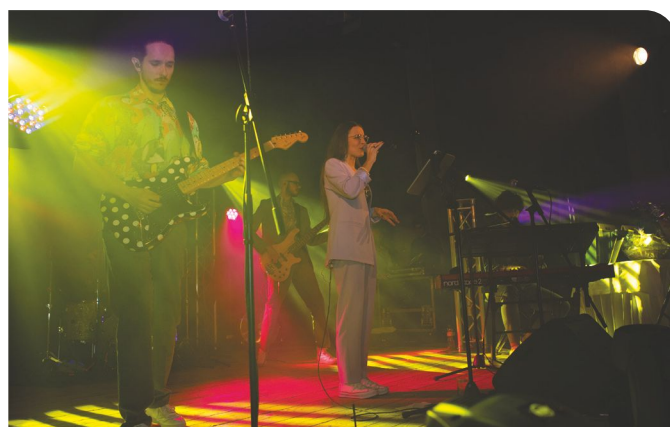
Ako sa v Devíne plesalo

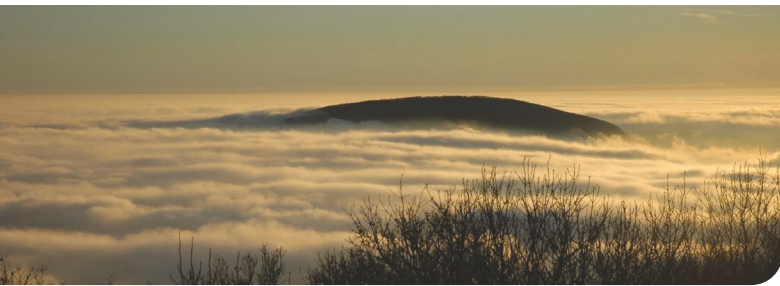
V polovici februára osvetlili priestory Domu kultúry reflektory, sálu rozozvučali tóny hudobných nástrojov a po červenom koberci vstúpili prví hostia obnoveného Plesu Devínčanov. Ten sa mohol uskutočniť vďaka sponzorom, ktorým týmto veľmi pekne ďakujeme. Celým večerom nás sprevádzala šarmantná moderátorka Michaela Liptáková. Po osobnom privítaní každého jedného hosta a otvorení plesu sme sa spoločne usadili k viacchodovej večeri. Do tanca nám celý večer hrala mladá a svieža kapela Neon Fever hity 80tych rokov. Explóziu pozitívnej energie a zábavy priniesol náš Devínčan Pali Hammel, ktorý svojimi hitmi rozospieval celý parket a prispel k neopakovateľnej atmosfére večera. Smiech a kvety z balónikov priniesol kúzelník Talostan, ktorého triky ostali neodhalené.

Už neoddeliteľnou súčasťou plesového večera bola tombola, do ktorej ceny venovali aj mnohí Devínčania, či prevádzky tu pôsobiace. Ozvučenie a osvetlenie zabezpečil Daniel Gajdoš, odvoz z plesu Hopin Taxi, sponzorsky do tomboly prispeli: Consult 4U s.r.o., Dajana Rodrigez, manželia Rážovci, vinárstvo Zlatý roh, Fyziolab, Očné centrum dr. Böhma, potraviny Od našich, vinárstvo Thebener, Hopin Taxi, rodina Nemcová, spoločnosť QI Group, Fragolino, Martin Nikodým, Ministerstvo dopravy SR, Ahoy Café a Múzeum mesta Bratislavy. Všetkým veľmi pekne ďakujeme.

Musíme skonštatovať, že ako z vlastného zážitku, tak aj zo spätnej väzby hostí vyplýva, že sa plesový večer Devínčanov naozaj podaril a už teraz sa tešíme na ďalší ročník.

*Jana Jakubkovič
foto Lubomíra Petrová*

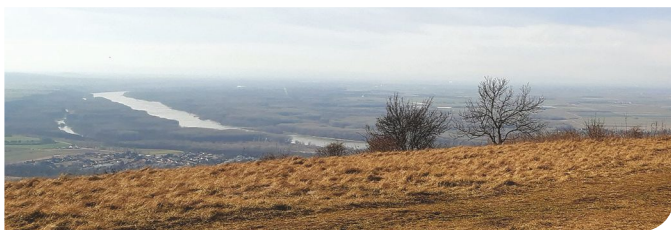

Blízko a zároveň ďaleko alebo Ako chýbajú kompy

Jar sa už definitívne ozvala a ako vítaný hosť sa pohodlne usalašila v našich domoch i záhradkách. A my, ktorí potrebujeme toto vždy očakávané obdobie prežiť družne s prubádzajúcou sa prírodou, opúšťame svoje príbytky, nechávame záhradky napospas bzučiacemu užitočnému hmyzu a spevavému vtáctvu, obúvame si túlavé topánky a vyrážame do lesov a kopcov. Náš neúnavný motivátor na inšpirujúce pochádzky prírodou Jožko Páleš má pre nás pripravenú ďalšiu lahôdku - overenú, odskúšanú, odporúčanú.

Devín je známy aj ako východiskový bod pre kratší či dlhší turistický pochod alebo beh. Začína sa tu totiž označená diaľková turistická trasa s názvom Cesta hrdinov SNP, ktorá končí na Dukle a ktorá je súčasťou turistickej trasy vedúcej cez celý Karpatský oblúk až do Srbska.

Počiatok tejto trasy označený kamenným reliéfom mapy Slovenska by v miestnej ulici na okraji parkoviska za smetnými košmi síce predpokladal málokto, ale je naozaj tam. Ja len dúfam, že pri dlho očakávanom riešení nášho rozbitého a nedôstojného podhradia sa preň nájde pre túto významnú trasu zodpovedajúce miesto.

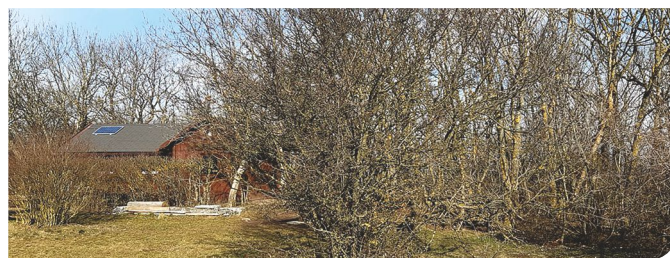

Po karpatskej stope

Začína sa tu trasa Karpatmi, ktorej súčasťou je aj Devínska Kobyla. No vieme, že pohorie Karpaty tu nezačínajú a ani nekončia. Dakedy totiž v dávnej geologickej minulosti sa Dunaj „rozhodol“, že jeden z najzápadnejších výčnelkov Karpát obide z druhej strany. Tak sa najbližší príbuzný a možno aj „brat“ našej Kobyly po stránke geologickej a aj z hľadiska flóry a fauny ocitol na jeho opačnom, pravom brehu, hoci ešte predtým spoločne vyčnievali nad hladinou mora Tethys. Dnes sa tieto kopce volajú Hainburger Berge, alebo po našom Hainburské vrchy, či len Hundsheimer, podľa jeho najvyššieho vrcholu. Vidíte ich vždy, keď sa pozeráte zo stráni Devínskej Kobyly smerom na juhozápad. A tak, keď chceme spoznávať Karpaty, i keď len tie naše, Malé, mali by sme začať práve tam. Prístup nie je zložitý, ale pešo ťažko realizovateľný. Ešte ani nie v tak dávnej minulosti premávali cez Dunaj a Moravu kompy a dodnes sa cesta k brehu Dunaja a k bývalej kompe z Hainburgu volá Thebnerstrasse. No dá sa tam dostať aj kratšou cestou - vlastnými silami na kajaku, kanoe (proti prúdu) či na bicykli cez cyklomost. No to už hovoríme o samostatných a o iných výletoch ako pešia turistika. A tá stojí za to, teda aj za tú cestu autom dookola cez Most Lanfranconi. Spoznáte tak pekné miesto, kde je okraj, keď chcete začiatok či koniec Karpát a pohľadom pri dobrej viditeľnosti viete zavadiť aj o začínajúce výbežky Álp a pozorovať trebárs už známy Schneeberg alebo Neziderské jazero v Panónskej rovine. Je to omnoho tichšia lokalita ako naše kopce okolo Bratislavy.

Východiskový bod Hainburg

Pri kratších výletoch stačí vyliezť z Hainburgu priamo od Dunaja (dá sa mimo zimy aj autom, ale...) na Braunsberg s krásnym kruhovým výhľadom, historickou rekonštrukciou časti keltského osídlenia a jaskyňami v úbočí, či na nižší Schlossberg priamo z mesta s hradnou zrúcaninou. Alebo si môžete urobiť výlet z bližšieho Bergu na Königswarte s rozhladiňou pri vojenskej radarovej stanici (Rakúšania ju nezrušili ako u nás na Kobyli) a pozorovať poníkov, somárov či iné zvieratá, ktoré tam chovajú za účelom údržby stepného charakteru lokality. Z Königswarte je možné navštíviť aj neďalekú zrúcaninu strážnej veže a hradu Pottenburg, ktorá sa nachádza v poľovníckej zvernici. Rakúski poľovníci tam miestne diviaky dobre krmia, takže keď som ich videl z diaľky prvýkrát, myslel som si, že sú to nejaké menšie ryšavé zubry. Nebáli sa, posedávali na lesnej ceste a uprene a mierumilovne nás pozorovali aj so svojimi pásikavými potomkami. Decká boli nadšené, no určite nie moja žena... Táto zvernica je dôvodom, rovnako ako aj výstražné tabule s nápisom Vstup na vlastnú zodpovednosť - nebezpečenstvo útoku divej zveri, prečo väčšina turistov zlieza z Königswarte dolu do Bergu a v prípade plánovanej návštevy aj vzdialenejšieho Hundsheimu a pokračuje cez lúky a polia okrajom kopca bezpečne za zvernicou zase hore.

Chata bez chatára

Hundsheimer Berg (480m.n.m.) navštívite najjednoduchšie priamo z Hainburgu. Sú tam značené turistické trasy i neoznačené lesné cesty, po ktorých keď pôjdete, nie na bicykli a ani nie na koni, vás nikto a ani vášho psa vyhadzovať nebude. Z našej strany sú Hainburské vrchy zalesnené, no prakticky celá ich odvrátená časť je bez stromov a na vrchole aj hrebeni zažijete prirodzené výhľady. Na hrebeni bola turistická chata, rovnako ako aj na našej devínskej vyhladke a stihol ju podobný osud. Vyhorela. No na rozdiel od tej našej je čiastočne obnovená a prístupná, no bez chatára. Môžete sa v nej v zlom počasi schovať a najesť, prípadne aj prespať. Pýtal som sa správcu, či sa nebojí a prečo chatu nezamyká. Odpoveď bola jednoduchá: „Lebo by vylomili dvere...“ a zaviedol ma do pôvodnej, už kovaným poklopom zamknutej pivnice a ponúkol spíšskou borovičkou. Na vrchole je na rakúske pomery ešte jedna zvláštnosť. Je možné tam založiť na vyhradenom ohnisku oheň.

Tajomstvo jaskýň

V každom prípade, keď už budete hore, nevracajte sa späť cez les. Prejdite kúsok po hrebeni lúčnou časťou dole na opačnú stranu do Hundsheimu. Užite si pekný stepný charakter Hexenbergu s krásnymi výhľadmi do krajiny a možno i atmosféru temnej minulosti. Totiž v stredoveku tam vraj upaľovali bosorky.

Na nižšej okružnej trase sú aj viaceré pekné opustené kameňolomy a jaskyne. Jaskyňa Zwergenloch je voľne prístupná a kľúč od Güntherhöhle je na radnici v dedine (požičiavajú ho zadarmo v pracovné dni). Naspäť sa môžete vrátiť po značke od Weisess Kreuz pri prameni (nie vždy tečie) na okraji dediny cez nevysoké sedlo Rotes Kreuz do Hainburgu. No a keby ste s tým začiatkom, či koncom Karpát chceli byť dôslední, tak asi 2,5 km od Hundsheimu na juh je ešte jeden kopec s pekným vyhladkovým hrebeňom Spitzerberg. Oplatí sa. Je len niečo cez 300 m.n.m., ale ten hraničný bod Karpát sa nachádza práve tam.

So Soňou o záhrade, bylinkách a zdraví

Náša nová rubrika chce osloviť vás, ktorých zaujíma ekologický a zdravý životný štýl a udržateľnosť vo všetkých smeroch. Ale aj vás, ktorí sa staráte o svoje zdravie a o zdravie svojej rodiny a viete, že netreba pri každej bolestke hneď bežať do lekárne, ale otvoriť si bylinkovú skriňu, komoru a...

Rubrika bude rozdelená do dvoch častí: tvorba ekologickej záhrady a liečenie fytoterapiou. Povieme si, čo si v záhradke vypestovať a čo si v prírode nazbierať a spracovať v priebehu jednotlivých ročných období. Sama pestujem a využívam byliny pre účely zlepšenia zdravia, pomáhám klientom zbaviť sa zdravotných problémov správnym dýchaním, rehabilitačnými cvičeniami, masážami či aromaterapiou.

Ako študentka som cestovala po Európe, privyrábala som si na farmách vo Francúzsku a iných južnejšie položených krajinách. To bolo síce pred veľa rokmi, ale aj tak ma tam šokovala intenzita, s akou postrekovali už skoro zrelé ovocie, ktoré sa za pár dní malo zbierať. To, čo som videla vtedy v týchto krajinách mi bolo nie príkladom, ale skôr odstrašujúcim zdvihnutým prstom. Moji rodičia záhradkárčili iným, ekologickým spôsobom, záhrada sa hnojila tým, čo naši zajačikovia vypustili a dopestovali sme všetko. Ovocie, ribizel na devínsky ríbezľák, lekvárik aj sirup, paradajky na pretlak a lečo, šaláty, mrkvu, obrovské množstvo hrozna na víno a aj na mamínu úžasnú hroznovú štrúdlu. Chodili sme do prírody, do nášho devínskeho chotára a zbierali huby, bylinky, orechy.

Čoraz viac klientov ma prosí pri tvorbe svojej záhrady o zakomponovanie úžitkovej časti: vyvýšeného záhona, skleníka, malej úžitkovej plochy, bylinkovej špirály. Chcú pestovať aspoň troška bylín, pár ovocných stromov, alebo paradajok či cukín. A ja sa vnútorne teším. Čo teším, jasám a priklvujem. Záhradám typu „hlavne, aby som sa nemusel o nič starať“ odzvonilo a dúfam, že navždy. Pôvod nášho jedla a zdravie nášho tela je prioritou súčasných aj budúcich stravovacích trendov.

Pozvite bylinky do svojho života

Kurz fyto terapie, ktorým vás tento rok prevediem, vám prinesie plnú domácu lekárničku, nové nápady, inšpirácie v rytme roka, ale hlavne úžasný pocit, že si dokážete vyrobiť vlastné „lieky“, ktoré voňajú, chutia a hlavne viete, čo obsahujú a odkiaľ pochádzajú. Áno, aj jedlo a bylinky sú liečivé, a preto ich privítajme v našom každodennom živote. Na prechádzkach prírodou a prácou v záhrade získame oveľa viac než len plný košík úrody a liečivých bylín. Budeme prežívať radosť, vylepšíme si kondičku, preniknú nami vône, získame iný pohľad na svet, tvorivé myšlienky a možno aj nových priateľov. To sa nám pred obrazovkou počítača nikdy nepodarí. Na jar sa tešíme z mladej žihľavy a medovky, prvosienok, podbeľa, ale aj medvedieho cesnaku. Žihľavu (správne prhlavu) pred použitím namočíme do horúcej vody, alebo nadrobno pokrájame, aby stratila svoju prhlavosť.

Takto upravenú ju môžeme použiť do praženice, do špenátu alebo do placiiek, či slanej štrúdle. Jarný prhlavový čaj na očistu krvi a tráviaceho traktu môžeme užívať maximálne 2 týždne, dve šálky denne. Ja prhlavu rada kombinujem s lístočkami medovky a tým čaj získa ešte ďalšie schopnosti upokojenia nervovej sústavy. Prvosienkové kvety zbieram už roky ako súčasť čaju na zlepšenie spánku, na jeho prehĺbenie a predĺženie. Vôňa prvosienkovej kytičky je niečo neopakovateľné. Prenáša ma do detstva, do obdobia čistoty a zvláštnej, až orientálnej atmosféry. Pri zbere medvedieho cesnaku si dávajte pozor na jeho zámenu s konvalinkovými lístočkami, ktoré sú jedovaté.

Jarná slaná štrúdl'a s medvedím cesnakom

Štrúdl'ové cesto si, ak viete, urobte doma, ak nie, kúpte. Plnka: 2 kocky feta syra, jarný špenát a hrst medvedieho cesnaku, 4 vajička, soľ, čierne korenie,

vanička hrľbov, dve cibule alebo niekoľko šalotiek, maslo na potretie štrúdl'ového cesta, 1 - 2 hrste strúhanky na zahustenie plnky. Na olivovom oleji opražíme na jemno nakrájanú cibuľku, pridáme pokrájané šampiňóny a osolené a okorenené ich necháme pár minút dusiť. Pridáme niekoľko hrstí jarného špenátu zo záhradky, medvedí cesnak z lesa a necháme opadnúť. Pridáme 4 celé vajcia, chvíľku povaríme a odstavíme z ohňa. Pridáme na kúsky pokrájaný feta syra a strúhanku na zahustenie. Štrúdl'ové cesto potrieme roztopeným maslom a nanesieme pripravenú plnku. Zrolujeme a znova potrieme maslom. Pečieme na 175 stupňov do ružova. Podávame teplé.

Vitálny jarný cievny elixír (smoothie)

Potrebuje: kúsok zázvoru, 1 stredne veľkú mrkvu, 1 malú červenú repu (očistíme, nakrájame), hrst špenátu zo záhradky (alebo púpavové listy), šťavu z 1 citróna, 1 menšiu čajovú lyžičku škoricice, hrst čučoriedok alebo čučoriedkového prášku. Všetky ingrediencie spolu vymiešame v smoothie mixéri na hladkú hmotu. Pijeme dvakrát denne do zlepšenia stavu ciev.

Ekologická záhradka sa začína bio semienkami

V apríli vysádzame (zo semienka) aj všetky druhy zeleniny a prakticky všetky bylinky. Jarné mesiace sú najvhodnejším časom na vysádzanie ovocných stromov. Je treba zvážiť, ktoré druhy ovocia naozaj preferujete. Ovocné stromy sú investícia na dlhé roky, je potrebné sa o nich postarať jarným rezom. Je to veľmi dôležité kvôli tvaru koruny aj množstvu ovocia, čo správny rez veľmi ovplyvňuje. Odporúčam si na túto odbornú prácu zavolať profesionála. V záhradke ostriháme uschnuté trvalky (pokiaľ sme tak neurobili už na jeseň), okrasné trávy, urobíme konečný rez ruží a hortenzií, odstránime zmrznuté časti. Vyčistíme záhony od zvyšných listov a doplníme mulčovaciu kôru do okrasných záhonov.

V tomto čase je tiež veľmi dôležité venovať pozornosť trávniku, jeho príprave na ďalší rok. Uskutočnime vertikutáciu (pokiaľ sme ju neurobili na jeseň), dosejeme trávu, pokiaľ na niektorých miestach došlo k jej poškodeniu a pohnojíme trávnik jarným trávnikovým hnojivom. Pri týchto činnostiach však treba počkať na obdobie bez mrazov.

Organické hnojivo

Ideálne pre interiérové rastliny, ovocie aj zeleninu. Usadeninu z kávy usušíme, škrupinky z vajíčok podrvieme na prášok. 2 PL usadeniny z kávy a 2 PL prášku z vaječných škrupiniek zalejeme 1 litrom vody a v plastovej fľaši necháme odstáť 24 hodín. Získame úžasnú organickú hnojivo.

A keď vám nestačí to, čo píšem na tejto stránke, navštívte môj Instagram (sona_kolencikova), prídte na niektorú z mojich prednášok v devínskej Komunitnej bylinkovej záhrade, alebo si dohodnite osobnú konzultáciu či masáž v mojom bylinkovom domčeku v Devíne. Prajem vám krásny nový záhradnícky a bylinkársky rok. Tešte sa zo všetkých vôní, farieb, kvetov a ovocia, ktoré sami dopestujete. Jeho pôvod potom nemusíte hľadať na obaloch v supermarketoch. Krásnu jar, Devínčania.

Soňa Kolenčíková, foto archív

Prichádza čas bylín

Milí Devínčania, nadväzujúc na náš minuloročný pestrý spoločný čas v záhrade, zábavu, mnohé bylinkové inšpirácie a tiež vaše preferencie z ankety o tom, aké akcie by ste radi privítali, vás opäť srdečne pozývame do našej devínskej komunitnej bylinkovej záhrady na Kozičovej 24. Pripravili sme pre vás aj tento rok bohatý a nielen bylinkový program.

Keď máte vo vašej záhradke nejakú zaujímavú liečivú rastlinu, budeme radi, keď nám ju pridáte zasadiť do komunitnej záhrady, prípadne nám o nej porozprávate.

1. júna budeme tiež súčasťou medzinárodnej akcie **Vikend otvorených parkov a záhrad**, Rendez-vous aux jardins, ktorej téma pre tento rok je päť zmyslov v záhrade. Zastavte sa aj vy!

Príďte aj s vašimi deťmi, vnúčatami na naše akcie, brigády, či len tak posediť, porozprávať sa pri bylinkovej vôni. Všetky informácie nájdete na našej FB stránke, prípadne nám napíšte na devin.zahrada@gmail.com. Tešíme sa na stretnutia :)

Milí naši priaznivci, potešíme sa, keď naše aktivity, ako aj samotné zveľadovanie záhrady podporíte drobným darom na účet **Spoločenstva detí Zeme IBAN SK02 5600 0000 0070 7012 8001**. Vaše peniaze u nás rozkvitnú, doslova.

Zuzana Slavena Cannelle
foto Gabriela Teplická

30. 4. 2024 | 16:00 – 18:00

Devínsky májový veniec

Uvi s nami veniec na devínsku májku v kruhu žien spolu s Petrou Christo, dekoratérkou a floristkou

3. 5. 2024 | 16:00 – 18:00

Bylinkáreň

Bylinkový čas v záhrade. Rozprávanie o bylinkách, ich zbere a spracovávaní.

Lektorka: Soňa Kolenčíková, bylinkárka z Devína

10. 5. 2024 | 16:00 – 18:00

O žriedlach moci

Lektorka: Ivana Pacolová, etnologička

17. 5. 2024 | 17:00 – 21:00

Cacao Vibe - tanec, radosť, hĺbka

Lektor: Branislav Rybička, spisovateľ a sprievodca

24. 5. 2024 | 17:00 – 19:00

Bylinky v pestrom živote záhrady

Lektorka: Katarína Klimová, permakultúrna dizajnérka

25. 5. 2024 | 18:00 – 19:00

Spojenie

Hudobníci: Mirka Kronerová & Ondrej Križan Music

1. 6. 2024 | 10:00 – 17:00

Rendez-vous aux jardins – Vikend otvorených záhrad

Päť zmyslov v záhrade

7. 6. 2024 | 18:00 – 19:00

Žena a 3 miesta harmónie domova

Barbara Fraj Bulubašová, feng-shui dizajnérka

9. 6. 2024 | 09:00 – 18:00

Čarovnice

Spoznaj slovanský systém cvičenia pre ženy, ktorý rozvíja ženské kvality.

Lektorka: Natália Miramá

14. 6. 2024 | 18:00 – 19:30

Bylinky Bohorodičky

Lektorka: Tatiana Bužeková, etnologička/antropologička z Katedry archeológie Filozofickej fakulty UK

15. 6. 2024 | 15:00 – 16:30

Rodičia vs. Alfáčikovia – medzigeneračné porozumenie

Lektorka: Henika Holubeková, expertka na tvorbu a metodiku inovatívnych vzdelávacích programov

15. 6. 2024 | 17:00 – 18:30

Vedomý líder, líder so srdcom a otvorená komunikácia

Lektorka: Ivana Molnárová, Manažér roka 2022, individuálne poradenstvo pre firmy a lídrov, Alyra

16. 6. 2024 | 17:00 – 19:00

Kruhové tance

Lektor: Milan Surgoš

16. 6. 2024 | 19:00 – 20:00

Fireshow - Točenie s ohňom s Paolou

29. 6. 2024 | 13:00 – 19:00

13:00 – 15:00

Príprava bylinkového hydrolátu a hojivé mastičkovanie

Lektorka: Lucia Majbová, environmentalistka a bylinkárka, Lucia Dary Harmónie

15:00 – 16:00

Ženská bylenná náparka - holistická starostlivosť o ženské zdravie

Lektorka: Maťa Šanková, babica

16:00 – 17:00

Snovratový čaj a surica, nápoj predkov.

Lektorka: Zuzana Slavena Cannelle, ceremonialistka

17:00 – 19:00

Zdravý cyklus – vitálna žena

Lektorka: Daniela Krušínská Trudičová, Cyklická lektorka a sprievodkyňa žien

16. 8. 2024 | 17:00 – 19:00

Oslava dožínok - Miešanie vydymovaďla, bohyňa úrody

Lektorky: Laura Elbereth Vanyo a Zuzana Slavena Cannelle, ceremonialistky
Tetovanie prírodnou hennou s Natáliou Vrankou.